

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettua lakia.

Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan osana valmiutta ja varautumista luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon lainsäädäntö ja toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi. Tämä edellyttää kansainvälisen avun vastaanottamisen huomioimista myös terveydenhuollon ammattihenkilösääntelyssä. Terveysdenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin lisättäisiin uusi säännös, jolla rajoitettaisiin lain soveltamista kansainvälisen avun vastaanottamiseen liittyvään säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamiseen. Esityksellä mahdollistettaisiin terveydenhuollon ammattilaisten työskentely Suomessa humanitaarisen avun tehtävissä ilman toimivaltaisen viranomaisen lupa- ja rekisteröintivaatimuksia. Kansainvälisen apuun kuuluva ammatinharjoittaminen ei olisi kansallisten valvontaviranomaisten valvonnan piirissä.

Terveysdenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäviksi valtion aluehallinnon uudistuksen edellyttämät välttämättömät tekniset muutokset. Terveysdenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotetaan samalla tehtäväksi asetuksenantovaltuutta koskeva tarkennus.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.1.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen	4
1.1.2 Valtion aluehallintouudistus	4
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi	5
2.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen	5
2.1.1 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä	5
2.1.2 Valmiuslaki ja sen kokonaisuudistus	8
2.1.3 Laki kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta	9
2.1.4 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä	11
2.1.5 Humanitaarinen apu	12
2.1.5.1 Kansainvälinen humanitaarinen apu	12
2.1.5.2 Kansainvälisen avun vastaanottaminen Suomessa	12
2.1.5.3 Kansainvälinen apu Ukrainassa	14
2.2 Valtion aluehallintouudistus	15
2.3 Rajattua lääkkeenmääräämistä koskevan asetuksenantovaltuuden tarkennus	15
3 Tavoitteet	16
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	16
4.1 Keskeiset ehdotukset	16
4.2 Pääasialliset vaikutukset	17
4.2.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen	17
4.2.1.1 Taloudelliset vaikutukset	17
4.2.1.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin	17
4.2.1.3 Vaikutukset terveydenhuoltoon	18
4.2.1.4 Vaikutukset terveydenhuollon henkilöstöön	19
4.2.1.5 Vaikutukset potilasturvallisuuteen ja terveydenhuollon potilaiden asemaan	20
4.2.2 Valtion aluehallintouudistus	21
4.2.3 Rajattua lääkkeenmääräämistä koskevan asetuksenantovaltuuden tarkennus	22
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	22
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	22
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	23
6 Lausuntopalaute	24
7 Säännöskohtaiset perustelut	25
7.1 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä	25
7.2 Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä	32
8 Lakia alemman asteinen sääntely	35
9 Voimaantulo	36
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	36
10.1 Oikeus sosiaaliturvaan, elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen	36
10.2 Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus	37

10.3 Yksityiselämän suoja	38
LAKIEHDOTUKSET	40
1. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	40
2. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta	57
LIITTEET	64
RINNAKKAISTEKSTIT	64
1. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	64
2. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta	96
ASETUSLUONNOS	108
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta.....	108

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

1.1.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen

Suomen ja Euroopan turvallisuussympäristö on heikentynyt perustavanlaatuisesti ja pitkäaikaisesti Venäjän hyökättyä Ukraina. Venäjä on aggressiivisilla ja kansainvälisen oikeuden vastaisilla sotatoimillaan horjuttanut kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja vaarantanut rauhan ja vakauden euroatlanttisella alueella. Laajamittainen ja pitkäkestoinen sodankäynti on palannut Eurooppaan. Sodan laajenemisen riskiä ei voida sulkea pois.¹

Osana pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen uudistamista kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista vastata kansainvälisiin, kansallisiin ja alueellisiin riskeihin normaali- ja poikkeusoloissa. Osana valmiutta ja varautumista luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon lainsäädäntö ja toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi.² Tämä edellyttää kansainvälisen avun vastaanottamisen huomioimista myös terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevassa sääntelyssä. Esityksellä vastataan osin hallitusohjelman mukaiseen toimenpiteeseen mahdollistamalla kansainvälisen avun vastaanottaminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti osana Hyvän työn ohjelmaa (hanketunnus STM100:00/2023).³ Uudistus toteutetaan kahdessa vaiheessa. Uudistuksen ensimmäiseen vaiheeseen on valittu säädöshankkeet, joilla voidaan tehokkaasti toteuttaa hallitusohjelman mukaisia toimenpiteitä. Kansainvälisen avun vastaanottamisen mahdollistaminen kuuluu uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa toteutettaviin säädöshankkeisiin.

1.1.2 Valtion aluehallintouudistus

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä Valvira, aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät.⁴

Valtioneuvosto on 13.3.2025 antanut hallituksen esityksen eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp). Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi Lupa- ja valvontavirasto, johon koottaisiin kaikki Valviran tehtävät sekä suurin osa nykyisten aluehallintovirastojen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä, mukaan lukien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lupa-, ohjaus ja valvontatehtävät. Esitys on

¹ Valtioneuvoston puolustusselonteko 2024, s. 16, Puolustusministeriön julkaisuja 2024:5, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166002>

² Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, s. 38–39.

³ ibid, s. 25–26.

⁴ ibid, s. 57–58.

valmisteltu valtiovarainministeriön asettamassa valtion aluehallinnon uudistusta koskevassa lainsäädäntöhankkeessa (hanketunnus VM114:00/2023).

Eduskunta on 18.6.2025 hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyneet lakiehdotukset (EV 74/2025 vp), ja lait tulevat voimaan 1.1.2026. Esityksessä ei ehdotettu muutoksia sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin (817/2015, jäljempänä sosiaalihuollon ammattihenkilölaki) eikä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin (559/1994, jäljempänä terveydenhuollon ammattihenkilölaki), sillä aluehallintouudistuksesta johtuvat muutokset ammattihenkilölainsäädäntöön valmistellaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistusta. Tällä esityksellä ehdotetaan tehtäväksi uudistuksesta johtuvat välttämättömät tekniset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 30.6.–25.8.2025. Luonnos hallituksen esityksestä julkaistiin lausuntopalvelu.fi -palvelussa, jossa kenellä tahansa oli mahdollisuus antaa lausunto esitysluonnoksesta. Lausuntopyyntö lähetettiin eri ministeriöille ja muille viranomaisille, hyvinvointialueille, työnantajien ja työntekijöiden järjestöille, kansainvälisille järjestöille sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita ja potilaita edustaville tahoille. Lausuntopalautetta käsitellään jäljempänä jaksossa 6.

Esitysehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa <https://stm.fi/hankkeet> hanketunnuksella STM164:00/2024.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen

2.1.1 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammattitoimintaan liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä ammattihenkilöiden valvonnasta säädetään terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa.

Terveydenhuollon ammattihenkilölain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua varmistamalla, että laissa tarkoitettulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Lisäksi lain tarkoitus on helpottaa ammatillisesti perusteltua terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaista käyttöä sekä järjestää terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonta terveyden- ja sairaanhoidossa.

Terveydenhuollon ammattihenkilöllä tarkoitetaan lain 2 §:n mukaan henkilöä, joka ammattihenkilölain nojalla on saanut ammatinharjoittamisoikeuden (laillistettu ammattihenkilö) tai ammatinharjoittamisluvan (luvan saanut ammattihenkilö) sekä henkilöä,

joka ammattihenkilölain nojalla on oikeutettu käyttämään asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (nimikesuojattu ammattihenkilö).

Terveydenhuollon ammattihenkilölain 2 luvussa säädetään oikeudesta toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä Suomessa. Oikeuden saamiseen liittyvät vaatimukset riippuvat siitä, onko henkilö suorittanut koulutuksen Suomessa, muussa EU/ETA-valtiossa vai EU/ETA-alueen ulkopuolella. Laillistamisen ja ammatinharjoittamisen edellytyksiin vaikuttaa myös se, onko henkilö EU/ETA-valtion vai jonkin EU/ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalainen.

Terveydenhuollon ammattihenkilölain 3 b §:ssä säädetään vieraan valtion asevoimien palveluksessa olevan henkilön oikeudesta harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia Suomessa. Uusi 3 b § lisättiin vuonna 2024 terveydenhuollon ammattihenkilölakiin hallituksen esityksellä eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimusosapuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja niihin liittyviksi laeiksi (HE 90/2023 vp). Hallituksen esityksellä saatettiin laintasoisena voimaan joukkojen asemaa koskeva Nato SOFA (Status of Forces Agreement) ja Naton sotilasesikuntia koskeva Pariisin pöytäkirja. Muutoksella mahdollistettiin Suomen sotilaalliseen puolustusyhteistyöhön osallistuvan vieraan valtion asevoimien joukkojen, siviilihenkilöstön sekä heidän huollettaviensa hoitaminen vieraan valtion oman terveydenhuoltohenkilöstön toimesta.

Pykälän 1 momentin mukaan lakia ei sovelleta sellaiseen vieraan valtion asevoimien palveluksessa olevaan henkilöön, johon sovelletaan Suomea sitovaa joukkojen tai kansainvälisen sotilasesikunnan asemaa koskevaa sopimusta ja joka osana Suomen sotilaallista puolustusyhteistyötä harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia antaessaan terveydenhuoltoa omien tai toisen vieraan valtion asevoimien joukoille ja siviilihenkilöstölle sekä näiden huollettaville taikka Puolustusvoimien palveluksessa oleville henkilöille.

Pykälän 1 momentissa säädetään lisäksi, että vieraan valtion asevoimien palveluksessa oleva henkilö ei saa kuitenkaan käyttää Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä harjoittaessaan ammattia 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Ammattinimikkeen käyttöä koskevalla kiellolla selkeytetään sitä, ettei vieraan valtion asevoimien palveluksessa oleva henkilö ole tällöin lain 2 §:ssä tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Tarkennuksella lisäksi estetään mahdollinen sekaannus muihin sotilaalliseen puolustusyhteistyöhön osallistuviin henkilöihin, joilla on oikeus käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä kyseisen lain nojalla. Tämä ei kuitenkaan estä vieraan valtion asevoimien palveluksessa olevaa henkilöä käyttämästä lähtövaltion myöntämää ammattinimikettä.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, että kaikissa muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa vieraan valtion asevoimien palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan kyseisen lain säännöksiä. Pykälän tarkoituksena on mahdollistaa ainoastaan sotilaallisen puolustusyhteistyön kannalta välttämätön terveydenhuollon ammatin harjoittaminen, eikä lain soveltamisalan poikkeusta ole tarkoitettu ulotettavaksi tätä laajemmalle. Mikäli vieraan valtion asevoimiin kuuluva henkilö haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia säädettyä poikkeusta laajemmin, sovellettaisiin häneen kyseisen lain säännöksiä. Tällöin oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä Suomessa olisi luvanvaraista ja henkilöön sovellettaisiin terveydenhuollon ammattihenkilöiden yleisten velvollisuuksien lisäksi esimerkiksi kielitaitoa, potilasasiakirjojen laatimista ja lääkkeenmäärittämisestä koskevia vaatimuksia.

Edellä mainitulla pykälällä ei estetä sellaista toisen valtion asevoimien palvelukseen kuuluvaa henkilöä, joka on hankkinut ammattipätevyytensä toisessa EU/ETA-valtiossa, hyödyntämistä EU-oikeuden perussopimuksissa taattuja perusvapauksia, kuten sijoittautumisvapautta tai palvelujen tarjoamisen vapautta Suomessa. Tällaisella henkilöllä on halutessaan oikeus saada ammattipätevyytensä tunnustettua ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2005/36/EY) ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Suomessa voi syntyä tarve vastaanottaa kansainvälistä apua valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa, mutta myös sellaisissa vakavissa yhteiskunnan häiriötilanteissa, joissa poikkeusoloja ei ole todettu Lainsäädännössä tällaiset niin sanotut sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat normaaliolojen häiriötilanteet on määritelty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, järjestämislaki) 50 b §:ssä.

Terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalaa ei ole rajattu sellaisten Suomessa kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten osalta, jotka hoitaisivat siviiliväestöä poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että laillistetun tai luvan saaneen ammattihenkilön ammatin harjoittamisen edellytyksenä on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä ammatinharjoittamisoikeus (laillistettu ammattihenkilö) tai ammatinharjoittamislupa (luvan saanut ammattihenkilö). Kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten olisi siten haettava toimivaltaiselta viranomaiselta lupaa harjoittaa terveydenhuollon säänneltyä ammattia Suomessa ja täytettävä oikeuden saamisen edellytykset esimerkiksi koulutuksen ja kielitaidon osalta. Laillistettavia terveydenhuollon ammattihenkilöitä ovat muun muassa lääkärit, hammaslääkärit, sairaanhoitajat ja kättilöt. Henkilö, joka toimii terveydenhuollon ammattihenkilönä ilman laillista oikeutta, voi rikoslain (39/1889) 44 luvun 3 §:n nojalla syyllistyä luvattomaan terveydenhuollon ammattitoimen harjoittamiseen. Tästä voi seurata sakkoa tai enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistus.

Terveydenhuollon ammattihenkilöitä velvoittavat kaikki laissa säädetyt ammattihenkilön velvollisuudet, joihin kuuluvat ammattieettiset velvollisuudet (15 §), potilasasiakirjojen laatiminen ja säilyttäminen sekä niihin sisältyvien tietojen salassapito (16 §), salassapitovelvollisuus (17 §), täydennyskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen (18 §), kielitaito (18 a §), määräysten noudattaminen ja tietojen antaminen (19 §), ilmoitusvelvollisuus (20 §) ja vakuuttamisvelvollisuus (21 §). Lääkäreitä ja hammaslääkäreitä koskevat myös lain 4 luvun erityiset oikeudet ja velvollisuudet. Terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat myös viranomaisohjauksen ja -valvonnan alaisia siten kuin terveydenhuollon ammattihenkilölain 5 luvussa säädetään.

Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammatissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Heillä ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asianomaista ammattinimikettä eivätkä he ole laissa tarkoitettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Nimikesuojattuja ammattihenkilöitä ovat muun muassa lähihoitajat ja psykoterapeutit. Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset voisivat siis nykyisenkin sääntelyn puitteissa työskennellä näissä tehtävissä.

Terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltaminen kaikissa tilanteissa, poikkeusolot ja normaaliolojen häiriötilanteet mukaan lukien, voi heikentää Suomen mahdollisuuksia vastaanottaa kansainvälistä apua. Terveydenhuollon ammattihenkilölakia on perusteltua muuttaa mahdollistamaan ammatinharjoittaminen myös tilanteissa, joissa Suomi tarvitsee kiireellisesti kansainvälistä apua.

2.1.2 Valmiuslaki ja sen kokonaisuudistus

Valmiuslaissa säädetään poikkeusolojen toteamisesta, viranomaisten varautumisesta poikkeusoloihin ja viranomaisten toimivaltuuksista poikkeusolojen aikana. Lain soveltamisen kynnys on korkealla, ja sitä on sovellettu käytäntöön vain kahdesti, 16.3.2020–15.6.2020 ja 1.3.2021–27.4.2021 Covid 19 -pandemian vuoksi. Valmiuslain tarkoituksena on poikkeusoloissa turvata väestön toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys.

Valmiuslain 12 §:n mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvää hoitaminen myös poikkeusoloissa. Valmiuslain 13 §:n mukaan varautumista johtaa ja valvoo valtioneuvosto sekä kukin ministeriö toimialallaan. Kukin ministeriö yhteensovittaa varautumista omalla toimialallaan. Varautumisen yhteensovittamisesta valtioneuvostossa säädetään erikseen.

Valmiuslain kokonaisuudistamistarve on tunnistettu ja kokonaisuudistuksen valmistelu on käynnissä. Kokonaisuudistuksen valmistelua varten on asetettu ministeriöiden ja tasavallan presidentin kanslian edustajista sekä oikeudellisista asiantuntijoista koostuva työryhmä sekä sen työtä seuraamaan ja tukemaan parlamentaarinen seurantaryhmä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkuvuodesta 2026.

Voimassa olevassa valmiuslaissa ei ole tällä hetkellä toimivaltuutta, joka mahdollistaisi poikkeamisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatin harjoittamisen edellytyksistä. Näin ollen kaikenlaisissa poikkeusoloissa, myös sotilaallisessa konfliktissa, kaikki normaaliaikoina voimassa oleva ammattihenkilöitä koskeva lainsäädäntö olisi voimassa. Valmiuslain uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriön virkavalmisteluna on luonnosteltu sääntelyä ammatin harjoittamista koskevista edellytyksistä poikkeamiseksi, mutta tätä hallituksen esitystä kirjoitettaessa valmiuslain uudistamisen hallituksen esitys ei vielä ole valmistunut. Valmiuslaki ja sen toimivaltuudet voivat joka tapauksessa tulla sovellettavaksi vain erittäin äärimmäisissä tilanteissa, joissa valtioneuvosto yhteistyössä tasavallan presidentin kanssa on todennut maassa vallitsevan poikkeusolot.

Normaaliolojen häiriötilanteiden menettelytavoista ei ole tarkoituksenmukaista sopia valmiuslaissa, sillä valmiuslaissa säädettäviä menettelytapoja ei olisi mahdollista ottaa käyttöön niissä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa häiriötilanteissa, joissa poikkeusoloja ei ole ehditty toteamaan tai poikkeusoloja ei ole perusteltua todeta. Aiemmat kokemukset ovat myös opettaneet, että vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa toimimisen tulisi perustua normaaliolojen toimintatapoihin. Lisäksi ero normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen välillä voi elämän ja kuoleman kysymysten kanssa arkipäiväisesti kamppailevassa sosiaali- ja terveydenhuollossa olla niin hienovarainen, ettei poikkeusoloja ole tarkoituksenmukaista käyttää ehtona sosiaali- ja terveydenhuollon vakavissa häiriötilanteissa välttämättömien järjestelyjen toimeenpanolle. Tästä johtuen on tarkoituksenmukaista tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteiden ja poikkeusolojen valmiutta ja varautumista koskevat muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon omaan lainsäädäntöön.

2.1.3 Laki kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta

Kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annettussa laissa (418/2017) säädetään päätöksenteon menettelyistä tilanteissa, joissa Suomen on tarve antaa tai vastaanottaa apua kansainvälisiltä liittolaisiltaan. Lakia sovelletaan päätöksentekoon merkittävän kansainvälisen avun antamisesta toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä päätöksentekoon pyydettyä merkittävää apua toiselta valtiolta, Euroopan unionilta tai kansainväliseltä järjestöltä. Avun antamista ja pyytämistä harkittaessa huomioon tulee ottaa YK:n peruskirjan päämäärät ja periaatteet ja muut Suomea velvoittavat kansainvälisen oikeuden säännöt.

Edellä mainittua lakia sovelletaan sen 1 §:n mukaan päätöksentekoon, joka koskee kansainvälisen avun antamista toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä kansainvälisen avun pyytämistä niiltä sekä yhteistoimintaa toisen valtion, Euroopan unionin tai kansainvälisen järjestön kanssa Suomen alueella tai sen ulkopuolella samoin kuin Suomen omiin tarpeisiin perustuvaa muuta kansainvälistä toimintaa Suomen alueen ulkopuolella Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioiden. Lakia sovelletaan sen 1 §:n mukaan ylimpien valtioelinten päätöksentekoon, jos kyse on avusta, 1) joka perustuu EU:n yhteisvastuulausekkeen tai 2) keskinäisen avunannon lausekkeen tilanteisiin, tai 3) avusta, johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja tai 4) johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä, tai avusta 5) joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää taikka 6) laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää. Useampi oikeusperusta voi tulla sovellettavaksi samanaikaisesti.

Laki parantaa Suomen valmiuksia antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua ja siten osallistua EU:n toimintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön esimerkiksi terrorismin, luonnonkatastrofien ja muiden kansainvälisten häiriötilanteiden hallinnassa. Kansainvälisen avun tilanteet voivat liittyä myös esimerkiksi merkittäviin terveyttä uhkaaviin hätätilanteisiin, kuten suuronnettomuuksiin, tartuntatautiepidemioihin, säteilyonnettomuuksiin tai kemiallisiin uhkiiin. Kansainvälisen avun tilanteissa kyseeseen voi tulla myös sotilaallisten keinojen käyttö.⁵

Lain tavoitteena on varmistaa, että Suomella on tarkoituksenmukainen päätöksentekovalmius erityisesti EU:n yhteisvastuulausekkeen ja keskinäisen avunannon lausekkeen mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanossa. Lain tarkoituksena on yhtäläisesti varmistaa se, että avunantoon ja vastaanottamiseen liittyvissä tilanteissa kyetään tekemään tarvittavat päätökset nopeasti ja tehokkaasti vaarantamatta avunantoa varten jo perustettujen mekanismien toimintaa.

Lain 2 §:n 1 momentin mukaan päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekee valtioneuvoston yleisistunto asianomaisen ministeriön esittelystä. Jos avun antaminen tai pyytäminen on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävä kansainvälinen asia, päätöksen tekee siltä osin valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta tasavallan presidentti. Valtioneuvoston toimivallasta valmistella Euroopan unionissa tehtävät päätökset ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä säädetään perustuslaissa. Valtioneuvoston 2 §:n nojalla tekemässä päätöksessä tulee määritellä avun laatu ja laajuus sekä avun antamisen kesto.⁶ Keskeinen kansainvälisen avun toimija Suomen tarvitessa kansainvälistä apua olisi Euroopan unioni ja sen

⁵ HE 72/2016 vp. s. 44

⁶ HE 72/2016 vp. s.53

jäsenvaltiot. EU:n pelastuspalvelumekanismi ja sen puitteissa rakennetut avunpyynnön ja antamisen tietojärjestelmät ovat kanavia, joita pitkin jäsenvaltioille kohdistettava avunpyyntö valtioneuvoston päätöksenteon jälkeen kohdistettaisiin. Suomi listaa tietojärjestelmään tarvitsemansa materiaalsen avun tai asiantuntija-avun, johon jäsenvaltiot vastaavat omilla tarjouksillaan. Kansainvälisille järjestöille avunpyyntö kohdistettaisiin suoraan. Euroopan pelastuspalvelumekanismiin liittyvien tietojärjestelmien käytöstä vastaa sisäministeriö.

Lain 3 §:n mukaan ennen avun antamista tai pyytämistä koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston on kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa, jos apu voi sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä. Jos päätös koskee erityisen vaativaa tilannetta, valtioneuvoston on ennen päätöksentekoa kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selvitys.

Lain 4 §:ssä säädetään kiireellisyysmenettelystä tilanteissa, joissa on kyse avusta, joka perustuu EU:n yhteisvastuulausekkeeseen tai keskinäisen avunannon lausekkeeseen, tai avusta, johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja. Jos apua koskevaa päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti poikkeuksellisen kiireellisessä tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja EU:n tai sen jäsenvaltioiden kesken tai Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä, asianomainen ministeriö voi päättää avun antamisesta ja pyytämisestä. Avun jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään 2 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen. Säännös antaa sosiaali- ja terveysministeriölle mandaatin nopeaan päätöksentekoon erityisen kiireellisissä tilanteissa, esimerkiksi suuronnettomuuden tai terrori-iskun kohdatessa. Apua voitaisiin tällöin pyytää läheisimmiltä liittolaisilta, ja päätöksen pyytämisestä tekisi ministeri.⁷

Lain 5 §:ään sisältyy mahdollisuus päättää sotilaallisia voimakeinoja sisältävästä avusta kiireellisissä tilanteissa. Jos sotilaallisia voimakeinoja sisältävää apua koskevaa päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti, päätös avun antamisesta tai pyytämisestä voidaan tehdä 5 §:ssä säädettyssä menettelyssä sellaisessa poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa on kyse avun antamisesta tai sen pyytämisestä Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä ja jossa apu on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan terrori-iskun tai valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi, eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Tällöin päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä tekee valtioneuvoston yleisistunto tai tasavallan presidentti siten kuin lain 2 §:n 1 momentissa säädetään. Ennen sotilaallisia voimakeinoja sisältävää avun antamista tai pyytämistä koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston tulee antaa asiasta selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. Asia on kuitenkin päätöksenteon jälkeen saatettava välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi. Lain 4 ja 5 §:ssä säädetty kiireellisyysmenettelyt on rajattu apuun Suomen ja Euroopan unionin tai sen muiden jäsenvaltioiden kesken taikka Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon substanssilainsäädännössä ei ole sääntelyä kansainvälisen avun pyytämisen tai antamisen päätöksentekomenettelystä, joten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan kansainvälisen avun pyytämisessä sovellettaisiin valtioneuvoston päätöksentekoa kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain mukaisesti. Sen sijaan esimerkiksi pelastustoimen kansainvälisen avun osalta pelastuslain 38 §:ssä on säädetty kansainvälisestä pelastustoiminnasta ja siihen liittyvästä sisäministeriön päätösvallassa. Pelastuslain 38 §:ää sovelletaan, jollei kansainvälistä

⁷ HE 72/2016 vp. s.57

apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annettu laki tule sovellettavaksi. Näin ollen pelastuslain sääntely on rajattu vähemmän vakaviin kansainvälisen avun tarpeisiin.

2.1.4 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Järjestämislain 7 luvussa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa on säännökset hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisesta ja valmiudesta. Hyvinvointialueiden varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tapahtuu paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla.

Lain 50 §:n mukaan hyvinvointialueen on varauduttava ennakkoon tehtävillä valmiussuunnitelmilla sekä muilla toimenpiteillä yhteistyössä alueensa ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueensa hyvinvointialueiden kanssa häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Lailla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (822/2025) vahvistetaan erityisesti yhteistyöalueiden ja kansallisen tason varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Kahden kuukauden kuluessa 1.8.2025 voimaan tulleen lain voimaantulosta on perustettava järjestämislain uuden 50 c §:n mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen valmiusryhmä, jonka tehtävänä on tukea sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä 50 b §:n mukaisessa kansallisessa päätöksenteossa.

Järjestämislain 50 b §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö päättää lain 50 c §:ssä tarkoitetun kansallisen valmiusryhmän valmistelun jälkeen normaaliolojen häiriötilanteissa sekä valmiuslain 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa häiriötilanteen hoitamiseksi välttämättömästä hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan johtamisesta ja toiminnan muuttamisesta sekä voimavarojen kohdentamisesta hyvinvointialueiden tai yhteistyöalueiden välillä, jos päättäminen on tarpeen voimavarojen tarkoituksenmukaisen käytön vuoksi, palvelujen järjestämisen turvaamiseksi taikka toiminnan yhteensovittamiseksi. Ministeriö päättää lainkohdan mukaan myös kansainvälisessä yhteistyössä sovittujen toimialan kannalta keskeisten voimavarojen kohdentamisesta hyvinvointialueiden tai yhteistyöalueiden välillä.

Normaaliolojen häiriötilanteilla, joiden perusteella sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi päättää häiriötilanteen hoitamiseksi tai siihen ennakkoon valmistautumiseksi tarvittavista toimenpiteistä, tarkoitetaan 50 b §:n 2 momentin mukaan pandemiaa, yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehtyä terroristista tai muuta väkivaltaista iskua, laaja-alaista tai muuten vaikutuksiltaan vakavaa kyberiskua, laaja-alaista tai muuten vaikutuksiltaan vakavaa energiahuollon häiriötä, sotilaallisen voiman käyttöä tai sen uhkaa, laajamittaista maahantuloa ja painostamista maahantulijoita ohjaamalla sekä muita näihin vaikutuksiltaan rinnastuvia vakavia häiriötilanteita.

Järjestämislain 50 b §:n 1 momentin viimeinen virke, jonka mukaan ministeriö päättää lainkohdan mukaan myös kansainvälisessä yhteistyössä sovittujen toimialan kannalta keskeisten voimavarojen kohdentamisesta hyvinvointialueiden tai yhteistyöalueiden välillä, viittaa tilanteisiin, joissa Suomi on pyytänyt tai päättänyt antaa kansainvälistä apua siten, kuin kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 2 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimivalta koskisi valtioneuvoston päätöksen täytäntöönpanoa. Ministeriö päättäisi silloin avun kohdentamisesta hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden välillä tarkoituksenmukaisella tavalla olemassa olevaan tilannekuvaan perustuen. Tällaisia EU jäsenmaista, kolmansista

maista tai kansainvälisiltä järjestöiltä pyydettyjä kansainvälisen avun voimavaroja voisivat olla henkilöstön lisäksi esimerkiksi lääkinnälliset yksiköt kuten klinikat ja kenttäsaирaat sekä terveydenhuollon materiaali tai väestölle suunnatut ruoka- ja perushuollon tarvikkeet tai niiden hankkimista varten tarkoitetut käteisavustukset ja maksuvälineet. Tällaisten resurssien integroiminen osaksi hyvinvointialueiden palveluja tai eniten apua tarvitseville väestöryhmillä suunnattua tukea koordinoitaisiin sosiaali- ja terveysministeriön ohjaamana hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalveluihin.

2.1.5 Humanitaarinen apu

2.1.5.1 Kansainvälinen humanitaarinen apu

Kansainvälinen humanitaarinen apu voidaan käytännössä eri toimijoiden perusteella jakaa kolmeen eri mekanismiin. Ensimmäinen näistä on valtioiden välinen apu, joka voi olla kahden valtion välistä bilateraalista apua tai useiden valtioiden tarjoamaa apua, kuten EU:n pelastustalvelumekanismin kautta järjestettävää tai yhteispohjoismaista apua.

Toinen avun muoto on organisoitu, ammattimainen sekä kattava kansainvälisten järjestöjen tarjoama humanitaarinen apu. Järjestöt jakavat apua tyypillisesti oman järjestörakenteensa kautta, mutta laajoissa kriisitilanteissa poikkisektoriaalinen apu koordinoidaan maailmalla yleensä YK:n niin kutsutun klusterirakenteen mukaisesti. Tätä kokonaisuutta koordinoi YK:n humanitaaristen asioiden koordinaatiotoimisto UN OCHA. Itse klustereita ohjaavat kansainväliset toimijat kuten UNHCR tai WHO. Paikalliset toimijat ja yhdistykset vastaavat kuitenkin avun toteuttamisesta käytännössä. Sekä valtioiden välisessä, että järjestöjen organisoimassa avussa apua pyytävä valtio hyväksyy ja koordinoi tarjottua apua, tässä tapauksessa yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Kolmas avun muoto on epäorganisoitu, monimuotoinen apu, jota pienemmät yhdistykset ja vapaaehtoiset tarjoavat ohi virallisten kanavien. Valtion rooli ja näkyvyys tällaiseen apuun on vähäinen, ja sen koordinointi on haastavaa. Tällaisenkin avun kokonaisuuden koordinointi tulee kuitenkin ottaa huomioon tilanteen hallitsemiseksi.

2.1.5.2 Kansainvälisen avun vastaanottaminen Suomessa

Suomi on saanut 1900-luvun sotien aikana monipuolisesti kansainvälistä apua sosiaali- ja terveydenhuollon sektorilla. Lisäksi Suomi sai monipuolisesti esimerkiksi ruoka-apua, vaatteita ja muuta humanitaarista apua.

Ruotsin Punainen Risti ja sen kautta organisoidut sairaanhoitajat toimivat Suomen sisällissodassa yhteistyössä valkoisen hallituksen kanssa. Ruotsin apu koostui neljästä ambulanssista, jotka toimivat kenttäsairaaloina. Ruotsista Suomeen tullessiin yksiköihin kuului lääkäreitä, sairaanhoitajia ja muuta hoitohenkilökuntaa, jotka tarjosivat akuuttia hoitoa sodan etulinjoilla.⁸

Talvisodan aikana huoltotyön avustustoiminnan koordinoinnista vastasi Suomen Huolto -toimikunta. Suomen Huollon pyrkimyksenä oli taata huoltotyön keskittäminen ja

⁸ Tom Petterson (2020), ”Recension: Informativt om svensk sjukvård i Finlands krig 1918”, Finska Läkaresällskapet Handlingar, 180(1). Saatavilla: https://fls.fi/wp-content/uploads/2020/09/Handlingar-lehti_120_15.pdf.

yhdenmukaistaminen sekä avustusten tarkoituksenmukainen ja tasapuolinen jakaminen. Apua jaettiin pelkästään sodan vaikutuksista kärsineille siviileille, kuten evakkoon joutuneelle ”siirtoväelle”. Suomen Huolto oli järjestöjen yhteenliittymä, jonka tehtäviin myöhemmin kuului myös siviiliterveydenhuollon apu sekä ulkomailta tulevien avustusten kerääminen ja jakelu.⁹ Talvisodan aikana merkittävää taloudellista apua ja esimerkiksi lääkelahjoituksia saatiin Yhdysvalloista käsin organisoituneiden järjestöjen kautta.¹⁰ Ruotsin valtion pysyessä sodan aikana puolueettomana, kanavoitiin Suomelle annettava humanitaarinen apu Ruotsin Punaisen Ristin kautta.¹¹ Ruotsin Punaisen Ristin kautta Suomeen saatiin esimerkiksi kenttäsairaaloita materiaaleineen ja henkilöstöineen. Muina järjestötoimijoina terveydenhuollon ammattilaisia Suomeen lähettivät myös Finlandssjukvård-organisaatio ja Bjä Stjärnan.¹² Lisäksi Suomen ja Ruotsien lääkintöhallitusten välisellä sopimuksella saapui Suomeen ruotsalaisia lääkäreitä ja sairaanhoitajia työskentelemään siviililääkintähuollossa.¹³ Merkittävää materiaalista ja ammattilaisapua saatiin myös Norjasta, Tanskasta, Alankomaista, Sveitsistä, Ranskasta ja Iso-Britanniasta.¹⁴

Jatkosodan aikana kansainvälistä apua saatiin erityisesti muista pohjoismaista. Haavoittuneita saksalaisia sotilaita kuljetettiin sairaalajunilla Tornion kautta Ruotsiin ja Norjaan. Ruotsin Punainen Risti oli merkittävä toimija haavoittuneiden kuljetuksissa. Ruotsin Punainen Risti lähetti myös lääkäreitä ja sairaanhoitajia Suomeen auttamaan paikallisissa sotilassairaaloissa.¹⁵ Lisäksi Ruotsista saapui maahan lääkäreitä ja sairaanhoitajia Suomen Tukholman lähetystön ja Ruotsin puolustusvoimien lääkintähuollon välisellä sopimuksella. Vapaaehtoista ulkomaalaista lääkintähenkilöstöä palveli sodan aikana noin 210 työntekijää lähes 40 eri sairaalassa.¹⁶

Talvi- ja jatkosodan aikana Suomesta lähetettiin sotaa pakoon Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan yhteensä lähes 80 000 lasta.¹⁷ Suurin osa lapsista lähetettiin Ruotsiin, jossa suomalaisten lasten avustamiseksi toimi avustusjärjestö Centrala Finlandshjälpen – Suomen Avun keskus. Myös Tanskassa toimi vastaava järjestö, ja Suomen puolella sotalapsien lähettämisen tukena toimi myös järjestöjä, kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Punainen Risti. Suomessa

⁹ Kansallisarkisto (ei vuosilukua), ”Suomen Huolto”, Arkistojen portti. Saatavilla: <https://portti.kansallisarkisto.fi/fi/aineisto-oppaat/suomen-huolto>.

¹⁰ Herbert Hoover (1940), ”Report to American Donors, December 1939 - July 1940”, Finnish Relief Fund, Inc. Saatavilla: <https://archive.org/details/Finishrelief/mode/1up?view=theater>

¹¹ Tomas Bro (2015), ”När Sveriges sak var vård, Svenska sjukvårdsinsatser i finska vinterkriget 1939-1940”, Läkartidningen. Saatavilla: <https://lakartidningen.se/aktuellt/kultur-2/2015/01/nar-sveriges-sak-var-var/#eng>

¹² Tomas Bro (2017), ”Någonting för Finland. Svenska sjukvårdsinsatser i vinterkriget”, Historisk Tidskrift för Finland, 102(2). Saatavilla: <https://journal.fi/htf/article/view/66923>

¹³ Mäkitie Ilkka (2021), Puolustusvoimien lääkintähuolto sotavuosina. Terveydenhuolto tulikokeessa 1939–1945. Sotilaslääkinnän Tuki Oy. Sivut 74–82. Oy Nord Print Ab, Helsinki.

¹⁴ Mäkitie Ilkka (2021), *ibid*.

¹⁵ Sven Hellström (2003), ”Sjuktransporter från Norra Finland 1941–1943, Humanitär hjälp och realpolitik”, Linköping University Interdisciplinary Studies, (2). Saatavilla: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:354837/FULLTEXT01.pdf>

¹⁶ Mäkitie Ilkka (2021), Puolustusvoimien lääkintähuolto sotavuosina. Terveydenhuolto tulikokeessa 1939–1945. Sotilaslääkinnän tuki Oy. Sivut 74–82. Oy Nord Print Ab, Helsinki.

¹⁷ Päivi Puukka (2024), ”Moni ei tiedä Norjaan lähetetyistä suomalaisista sotalapsista – uusi tietokirja avaa lasten kohtaamia vaaroja”, YLE, uutisartikkeli, julkaistu 7.9.2024. Saatavilla: <https://yle.fi/a/74-20108368>

lastensiirtoja varten perustettiin jatkosodan aikana sosiaalitoimen alainen Lastensiirtokomitea. Ruotsin puolella aktiivisia toimijoita olivat myös Ruotsin Lottajärjestö ja Ruotsin Punainen Risti.¹⁸

Suomi sai sotien aikana merkittäviä määriä kansainvälistä terveydenhuollon apua ulkomailta. Asetus lääkitöiden harjoittamisesta säädettiin Suomessa jo 1890, ja laki lääkitöiden harjoittamisesta tuli voimaan vuonna 1925. Nyt voimassa olevassa terveydenhuollon ammattihenkilölaissa on poikkeussäännös ulkomaisten sotilasjoukkojen mukana tulevien terveydenhuollon ammattilaisten toimintaan, mutta ei siviiliterveydenhuollolle annettavaan apuun, minkä vuoksi tässä esityksessä ehdotetuilla muutoksilla mahdollistettaisiin Suomeen humanitaarisen avun tehtäviin lähetetyille terveydenhuollon ammattilaisille terveydenhuollon säännellyn ammatin harjoittaminen Suomessa kriisitilanteissa.

2.1.5.3 Kansainvälinen apu Ukrainassa

Terveydenhuollon infrastruktuuri on ollut Venäjän hyökkäyssodassa aktiivisena hyökkäysten kohteena. Sairaaloihin ja muihin terveydenhuollon yksiköihin kohdistuneiden suurien hyökkäysten lisäksi asiakkaiden ja potilaiden pääsy terveystalouteen on heikentynyt epäsuorasti turvallisuushuolien, liikkumisrajoitusten, katkenneiden toimitusketjujen, diagnoosivälineiden ja lääkkeiden puutteen, väestön massiivisen siirtymisen sekä sähkökatkosten vuoksi.¹⁹ Ukrainassa kansainvälistä humanitaarista apua koordinoi valtion pyynnöstä YK:n humanitaaristen asioiden koordinoitumisto (UN OCHA). Apua koordinoidaan UN OCHA:n klusterimallin avulla. Ukrainassa terveystaloutta (Health Cluster) koordinoi World Health Organization (WHO), ja se toimii yhteistyössä Ukrainan terveystaloutministeriön, paikallisten terveystaloutviranomaisien, Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansallisten yhdistysten, keskusjärjestöjen sekä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa.²⁰

Klusteriin kuuluvat toimijat tarjoavat terveydenhuoltosektorille apua muun muassa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa, mielenterveyden hoidossa ja psykososiaalisessa tuessa hätäevakuoinneissa, kapasiteetin rakentamisessa, infrastruktuurin tukemisessa, lääkkeiden ja materiaalien avun jakelussa, tukipalveluissa siirtyvälle väestölle, sukupuolueen perustuvan väkivallan interventioissa, rahallisessa tuessa sekä riskiviestinnässä.²¹

Merkittävänä Ukrainaan kohdennettavan kansainvälisen avun kanavana toimii EU:n pelastuspalvelumekanismi (EUCPM, EU Civil Protection Mechanism). Ukraina on esittänyt merkittävän määrän avunpyyntöjä EU:n pelastuspalvelumekanismiin kautta, ja Ukrainan sota on pelastuspalvelumekanismiin 20-vuotisen historian suurin avustusoopperaatio. Suomesta Ukrainaan on toimitettu mm. energiasektorin tarvikkeita, kuten generaattoreita ja muuntajia, pelastustoimen materiaaleja ja terveydenhuollon materiaaleja. Yhteensä Suomesta on toimitettu

¹⁸ Leena Aalto (2022), ”Lasten matkoja ja kohtaloita sota-aikoina”, Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura, 2.6.2022. Saatavilla:

https://www.kasvhistseura.fi/sites/kasvhistseura.fi/files/Lasten%20matkoja%20ja%20kohtaloita%20sota-aikoina%20lopull_1.pdf

¹⁹ Haque, Ubydul et al. (2024), ”A Comparison of Ukrainian Hospital Services and Functions Before and During the Russia-Ukraine War.” JAMA health forum 5(5):e240901. Saatavilla:

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11102023/>.

²⁰ Health Cluster (2024), ”Ukraine”. Saatavilla: <https://healthcluster.who.int/countries-and-regions/ukraine>

²¹ ibid.

370 rekkalastillista materiaaliapua Ukrainaan.²² Näistä lähetyksistä noin 55 on ollut Ukrainan sosiaali- ja terveydenhuoltoon tarkoitettua apua, kuten sairaalakalusteita, lääkinnällisiä laitteita ja suojaruusteita. Ukrainaan on lähetetty Suomesta myös merkittävä määrä ambulansseja.

Terveydenhuollon henkilöstön apua Ukrainaan on kanavoitu pääosin kansainvälisten järjestöjen kautta, joista merkittäviä ovat muun muassa Lääkärit Ilman Rajoja (Médecins Sans Frontières, MSF), Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liike, Pelastakaa Lapset -järjestö (Save the Children) sekä YK:n alaiset järjestöt. Lääkärit Ilman Rajoja lähettää kriisialueille terveydenhuollon ammattilaisia ja Punaisen Ristin toimijat ammattilaisten lisäksi myös merkittäviä määriä materiaalia ja käteisavustuksia. Järjestöjen kautta myös suomalaisia terveydenhuollon ammattihenkilöitä on ollut avustustyössä Ukrainassa. Ukrainaan on lisäksi tullut niin Suomesta kuin muualtakin maailmasta pienten järjestöjen ja yksityisten avunantajien tarjoamaa apua, jota kriisitilanteissa tulee pyytämättä ja paljon. Erityisesti tällaisen järjestäytymättömämmän avun osalta vastaanottajan paikallinen koordinaationtarve korostuu.

Ulkomailta saapuneiden terveydenhuollon ammattilaisten työskentelystä on järjestöillä erilaisia kokemuksia. Toisten mukaan byrokratia on helpottunut ja ammattilaiset pystyneet harjoittamaan ammattiaan avustustyössä, mutta toiset järjestöt ovat kertoneet ongelmista ammattipätevyysien hyväksynnässä Ukrainan viranomaisten toimesta.

2.2 Valtion aluehallintouudistus

Sosiaali- ja terveystalalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön alainen keskusvirasto, joka edistää ohjauksen ja valvonnan keinoin oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laatua sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä elinympäristön ja väestön terveysriskien hallintaa. Valviran toimiala ja tehtävät on määritelty Sosiaali- ja terveystalalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (669/2008). Valviran tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa sille säädetystä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta.

Aluehallintovirastojen tehtävät sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla voidaan jakaa karkeasti sosiaali- ja terveyshuollon lupa-, rekisteröinti-, valvonta- ja ohjaustehtäviin, kattaen myös terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toiminnan ohjauksen ja valvonnan, valtionkorvaustehtäviin, terveyden edistämiseen, ympäristöterveydenhuollon ja alkoholihallinnon lupa-, valvonta- ja ohjaustehtäviin ja työsuojeluntehtäviin. Aluehallintovirastojen tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa niille säädetyistä lupa- ja rekisteröintihallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä varautumistehtävistä toimialueellaan.

Valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä perustetaan uusi Lupa- ja valvontavirasto, johon kootaan kaikki Valviran tehtävät sekä suurin osa nykyisten aluehallintovirastojen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä, mukaan lukien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lupa-, ohjaus ja valvontatehtävät. Samassa yhteydessä kumotaan aluehallintovirastoista annettu laki ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettu laki. Tehtävien siirtyessä uudelle Lupa- ja valvontavirastolle on tehtävä tarvittavat muutokset myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntöön.

²² Tilanne joulukuussa 2024.

2.3 Rajattua lääkkeenmääräämistä koskevan asetuksenantovaltuuden tarkennus

Terveydenhuollon ammattihenkilölain 23 b §:n 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset lääkkeitä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmäärääminen voi koskea. Asetuksenantovaltuuden muotoilu ei ole yhdenmukainen lain 22 §:n 3 momentissa säädetyn asetuksenantovaltuuden kanssa, joka koskee lääkärin, hammaslääkärin tai ammattiin opiskelevan oikeutta määrätä lääkkeitä. Sanamuotoa on tarpeen myös tarkentaa varmistamaan, että ammattihenkilölainsäädännön uudistustyön yhteydessä voidaan tehdä tarvittavat asetustasoiset muutokset.

3 Tavoitteet

Ehdotetun esityksen tavoitteena on tehdä välttämättömät muutokset terveydenhuollon ammattihenkilölakiin, jotta kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset voisivat harjoittaa terveydenhuollon säänneltyä ammattia Suomessa poikkeusoloissa ja erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa. Esityksellä parannettaisiin hallitusohjelman mukaisesti Suomen mahdollisuuksia vastaanottaa kansainvälistä apua tehokkaasti ja nopeasti.

Poikkeusolot tai normaaliolojen häiriötilanteet voivat liittyä esimerkiksi sotilaallisiin konflikteihin, terrorismiin, luonnonkatastrofeihin tai suuronnettomuuksiin. Näissä tilanteissa on kasvanut tarve terveydenhuollon henkilöstölle, jotta voidaan sekä turvata riittävät terveyspalvelut että vastata kriisitilanteesta aiheutuvaan terveydenhuollon tarpeeseen nopeasti ja tehokkaasti. Kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten toiminnan mahdollistaminen Suomessa on tarpeen, jotta voidaan suojata ihmisiä hengen ja terveyden vakavalta vaarantumiselta.

Lisäksi esityksen tavoitteena on tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat välttämättömät tekniset muutokset. Näillä muutoksilla päivitetäisiin terveydenhuollon ammattihenkilölaki ja sosiaalihuollon ammattihenkilölaki vastaamaan uudistettua valtion aluehallintoa.

Esityksen tavoitteena on myös tarkentaa terveydenhuollon ammattihenkilölain 23 b §:ssä säädettyä asetuksenantovaltuutta. Asetuksenantovaltuuden täsmentämisellä yhdenmukaistettaisiin lain lääkkeen määräämistä koskevia asetuksenantovaltuussäännöksiä ja varmistettaisiin, että uusien asetusten antaminen ja asetusten muuttaminen on mahdollista säädettyjen valtuuksien nojalla.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Tällä esityksellä esitetään lisättäväksi terveydenhuollon ammattihenkilölakiin uusi 3 c §, jonka mukaan lakia ei sovellettaisi henkilöön, joka harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia osana kansainvälistä apua, jota on pyydetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 2, 4 tai 5 §:n mukaisesti. Soveltamisalarajoituksella mahdollistettaisiin kansainväliseen avun vastaanottamiseen liittyvä säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittaminen Suomessa.

Säännöstä sovellettaisiin tilanteisiin, joissa valtioneuvosto, tasavallan presidentti tai asianomainen ministeriö on päättänyt pyytää kansainvälistä apua Euroopan unionin jäsenvaltioilta, muilta liittolaisilta, kahdenvälisiin sopimuksiin perustuen tai kansainvälisiltä

järjestöiltä kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain nojalla.

Terveystenhuollon ammattihenkilölakia ei sovellettaisi silloin, kun kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia kansainvälisen avun pyytämistä koskevan päätöksen perusteella. Avunpyyntöä koskevan päätöksen perusteella Suomeen lähetetty henkilö voisi harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ilman toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta. Häntä ei myöskään koskisi terveydenhuollon ammattihenkilölaissa säädetyt ammattihenkilön oikeudet ja velvollisuudet eikä häneen kohdistettaisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisia valvontatoimia.

Soveltamisalarajaus olisi sidottu kansainvälisestä avusta tehtyyn päätökseen ja siinä määriteltyn avun laatuun, laajuuteen ja keston. Mikäli terveydenhuollon ammattilainen haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia päätöksessä määriteltynä apua laajemmin, sovellettaisiin häneen terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksiä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräitä säädösteknisluonteisia muutoksia. Terveystenhuollon ammattihenkilölakiin ja sosiaalihuollon ammattihenkilölakiin tehtäisiin valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat välttämättömät tekniset muutokset. Samassa yhteydessä säännösten kieliasu muutettaisiin vastaamaan nykyistä lainkirjoitustapaa. Terveystenhuollon ammattihenkilölain 23 b §:n 4 momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Kansainvälisen avun vastaanottaminen

4.2.1.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä mahdollistettaisiin terveydenhuollon ammattihenkilölaista poikkeaminen kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten osalta. Tosiasiallisia taloudellisia vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida etukäteen, sillä ne aiheutuvat vasta niistä tapauskohtaisesti tehtävistä päätöksistä, jotka koskevat avun vastaanottamista.

4.2.1.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Ihmisten sosiaaliset oikeudet ja oikeus terveyteen ja elämään on turvattu perusoikeutena sekä Suomen perustuslaissa (731/1999) että useissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Perustuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää suojaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa on julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystenpalvelut sekä edistää väestön terveyttä. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteuttaminen. Oikeuksien tosiasiallinen toteutuminen edellyttää usein julkisen vallan aktiivisia toimenpiteitä, kuten tosiasiallisten edellytysten luomista perusoikeuksien käyttämiselle (HE 309/1993 vp, s. 75).

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen myös poikkeuksellisissa oloissa kytkeytyy ennen muuta perustuslain 19 §:ssä riittävistä sosiaali- ja terveystenpalveluista säädettyyn

ja perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle osoitettuun velvollisuuteen turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (PeVL 10/2025 vp, s. 2). Oikeus riittäviin terveyspalveluihin turvaa vakavimmissa tilanteissa perustuslain 7 §:ssä perusoikeutena turvattua oikeutta elämään (ks. PeVL 38/2022 vp, kappale 4).

Ihmisoikeutena henkilön oikeus terveyteen ja hyvinvointiin sekä hänen oikeutensa saada sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sisältyy myös useisiin Suomea sitoviin ihmisoikeussopimuksiin. Niistä keskeisimpiä on YK:n puitteissa solmittu taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen sopimus (SopS 6/1976, TSS-sopimus). Sopimuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan jokainen sopimusvaltio sitoutuu ryhtymään toimenpiteisiin, jotta sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan YK:n kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 8/1976, KP-sopimus) 6 artiklan mukaan jokaisella ihmisellä on synnynnäinen oikeus elämään ja tämä oikeus on suojattava lailla. KP-sopimuksen noudattamista valvoo ihmisoikeuskomitea, joka laati vuonna 2019 yleisen suosituksen siitä, miten sopimuksessa ihmisoikeutena tunnustettua oikeutta elämään tulisi tulkita. Suosituksen mukaan oikeus elämään velvoittaa valtioita aktiivisesti ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin, joilla poistetaan sellaisia yhteiskunnan yleisiin olosuhteisiin liittyviä epäkohtia, joista voi aiheutua suora uhka elämälle tai jotka estävät henkilöitä arvokkuudella nauttimasta oikeudestaan elämään. Suosituksen mukaan tämä tarkoittaa, että valtioiden on huolehdittava siitä, että henkilöllä on mahdollisuus ilman viivytystä saada elämän kannalta välttämättömät tarvikkeet ja palvelut. Välttämättömillä palveluilla tarkoitetaan suosituksen mukaan muun muassa sellaisia välttämättömiä terveydenhuollon palveluja, joiden puutteellisuudesta voisi aiheutua vaaraa henkilön elämälle. (CCPR/C/GC/36, kohta 26.)

Euroopan neuvoston uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan (SopS 78–80/2002) I osan 11 kohdassa sopimusvaltiot ovat sitoutuneet tavoittelemaan olosuhteita, joissa jokaisella on oikeus käyttää hyväkseen kaikkia toimia, joiden avulla hän voi saavuttaa parhaan mahdollisen terveydentilan. Peruskirjan II osan 11 artiklassa vahvistetaan oikeus korkeimpaan mahdolliseen terveydentilaan sekä oikeus saada terveydenhuoltoa. Peruskirjan II osan 13 artiklassa määrätään oikeudesta sosiaaliavustukseen ja lääkinnälliseen apuun. Peruskirjan 14 artikla koskee oikeutta sosiaalipalveluihin ja 16 ja 17 artikla perheen sekä lasten ja nuorten oikeuksia sosiaaliseen, oikeudelliseen ja taloudelliseen suojeluun.

Erilaiset poikkeusolot ja normaaliolojen häiriötilanteet vaarantavat edellä mainittujen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Ehdotettu sääntely parantaisi Suomen valmiuksia vastaanottaa kansainvälistä apua esimerkiksi sotilaallisen konfliktin, terrorismin, luonnonkatastrofien ja muiden kansainvälisten häiriötilanteiden sekä henkeä ja terveyttä uhkaavien hätätilanteiden hallinnassa. Kuvatus kaltaisissa kriisitilanteissa terveydenhuollon henkilöstöä ei välttämättä ole riittävästi saatavilla. Lisäksi kriisitilanne itsessään lisää terveydenhuollon tarvetta merkittävästi.

Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset tekisivät tehtäviä, jotka tukisivat hyvinvointialueen henkilöstöä välttämättömien terveyspalvelujen toteuttamisessa ja antaisivat henkeä pelastavaa ja kärsimystä lievittävää hoitoa kriisitilanteissa loukkaantuneille ihmisille. Tällaisen avun vastaanottamisen mahdollistaminen turvaisi osaltaan ihmisten oikeutta elämään ja välttämättömään huolenpitoon. Terveyspalvelujen turvaaminen olisi merkityksellistä erityisesti terveyspalvelujen avun varassa olevien sekä vakavasti sairaiden, ikääntyneiden tai apua tarvitsevien vammaisten ihmisten kannalta.

4.2.1.3 Vaikutukset terveydenhuoltoon

Ehdotettu säännös mahdollistaisi kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten toiminnan Suomessa. Heidät ohjattaisiin työskentelemään hyvinvointialueiden olemassa oleviin terveydenhuollon rakenteisiin. Niissäkin tapauksissa, joissa terveydenhuollon ammattilaiset tulisivat ryhmänä tai esimerkiksi osana kenttäsaaralatoimintoa, ohjattaisiin apu jonkun hyvinvointialueen organisaation johtovastuulle. Järjestämisvastuu asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuuluu hyvinvointialueelle kaikissa olosuhteissa. Kansainväliseen apuun osallistuvat ammattilaiset toteuttaisivat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä toimien hyvinvointialueen apuna ja tukena, mutta eivät kuitenkaan itsenäisinä palveluntuottajina. Päätöksen siitä, mille hyvinvointialueelle apu ohjattaisiin, tekee järjestämislain 50 b §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen valmiusryhmän esityksestä.

Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset tulisivat työskentelemään tilanteeseen, jossa terveydenhuollon toiminta poikkeaa normaalista vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen johdosta. Heidän tehtävänsä tulisi suunnitella niin, että he pystyvät toimimaan suomalaisten ammattihenkilöiden apuna. Kriisitilanteen luonteesta johtuen olosuhteet ovat kuitenkin ennakoimattomia ja voivat muuttua nopeasti, joten toimintaa ei ole mahdollista kaikkien yksityiskohtien osalta etukäteen suunnitella. Henkilöstön vastaanottaminen hyvinvointialueille voi edellyttää esimerkiksi kansallisen tai paikallisen tason sopimuksia avun lähettäjän ja vastaanottajan välille. Sosiaali- ja terveysministeriö olisi tilanteissa keskeisessä roolissa ohjaamassa myös mahdollisia sopimuksellisia tarpeita.

Ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta hyvinvointialueen vastuuseen järjestää lakisääteiset terveyspalvelut. Hyvinvointialueen vastuulla olisi huolehtia, että potilaiden muun muassa järjestämislakiin, potilaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (785/1993, potilaslaki), kielilakiin (423/2003) ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettuun lakiin (703/2023, asiakastietolaki) liittyvät oikeudet toteutuvat myös silloin, kun hoitoon osallistuisi kansainväliseen apuun osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia.

Ehdotettu sääntely mahdollistaisi säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamisen ilman terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisia lupa- ja valvontamenettelyjä. Toisaalta se, etteivät kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset olisi laissa tarkoitettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tarkoittaisi sitä, ettei heillä ainakaan alkuun olisi mahdollista hakea tietoja Kanta-palveluista eikä lääkemääräyksen laatimiseen tarvittavaa yksilöintitunnusta, sillä järjestelmien käyttöön liittyvät varmenteet ovat sidottuja terveydenhuollon ammattihenkilön asemaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että hyvinvointialueen tulisi huolehtia esimerkiksi siitä, että potilasasiakirjamerkinnät tulevat tehdyksi lain edellyttämällä tavalla, vaikka avustustehtävässä oleva työntekijä ei pääsisi niitä itse kirjaamaan. Lisäksi kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten rinnalla tulisi työskennellä riittävästi lääkkeenmääräämisoikeutettuja laillistettuja ammattihenkilöitä.

Siltä osin, kun kansainvälistä apua annettaisiin hyvinvointialueen rakenteissa tai muissa sen järjestämisvastuulle kuuluvissa palveluissa, hyvinvointialueen olisi huolehdittava sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023, valvontalaki) mukaisista velvoitteistaan, kuten omavalvonnasta sekä järjestämisvastuulleen kuuluvan palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta. Siihen soveltuisi myös asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavista epäkohdista ilmoittamista koskeva sääntely.

4.2.1.4 Vaikutukset terveydenhuollon henkilöstöön

Poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa sosiaali- ja terveydenhuolto olisi sellaisessa vakavassa kriisitilanteessa, joka uhkasi myös paikallisen terveydenhuollon henkilöstön toimintaedellytyksiä ja jaksamista terveyden- ja sairaanhoidon tarpeen kasvaessa. Kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten tuoma tuki voisi helpottaa tältä osin terveydenhuoltohenkilökunnan kuormitusta.

Toisaalta tilanne vaatisi hyvinvointialueen henkilöstöltä mukautumista sekä kansainväliseen apuun osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten perehdyttämistä ja tukemista. Kansainväliseen apuun osallistuvien kielitaidosta, kokemuksesta ja toimintatavoista riippuen he tarvitsisivat hyvinvointialueiden henkilöstön tukea muun muassa potilastietojen kirjaamista, lääkkeenmäärittämisestä ja tulkkaamisesta vaativissa tilanteissa.

4.2.1.5 Vaikutukset potilasturvallisuuteen ja terveydenhuollon potilaiden asemaan

Ehdotetulla terveydenhuollon ammattihenkilölain uudella 3 c §:llä rajattaisiin kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalan ulkopuolelle. Tämä tarkoittaisi sitä, että heiltä ei edellytettäisi ammatinharjoittamisoikeutta tai -lupaa. He eivät myöskään olisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisen viranomaisohjauksen- tai valvonnan piirissä, eikä heitä koskisi laissa säädetty terveydenhuollon ammattihenkilöiden velvollisuudet. Näin ollen ei olisi mahdollista varmistua siitä, että heillä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Heidän toimintaansa ei voitaisi myöskään puuttua terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisin ohjaus- ja valvontatoimin.

Ehdotetun sääntelyn ei kuitenkaan arvioida heikentävän potilasturvallisuutta tai terveydenhuollon potilaiden asemaa. Sekä valtioiden välinen että kansainvälisten järjestöjen tarjoama humanitaarinen apu on organisoitua ja ammattimaista, ja lähtökohtaisesti voidaan luottaa siihen, että apua antavilla henkilöillä on riittävä koulutus ja valmiudet suorittamiinsa tehtäviin. Lisäksi voidaan arvioida, että kansainväliseen apuun turvautumista vaativa kriisitilanne on niin merkittävä uhka ihmisten hengelle ja terveydelle, että poikkeaminen terveydenhuollon ammattihenkilölain vaatimuksista esimerkiksi koulutuksen ja kielitaidon osalta muodostaisivat huomattavasti pienemmän riskin kuin kansainvälisen avun viivästyminen tai estyminen. Potilasturvallisuutta ja potilaiden asemaa vahvistaisi lisäksi hyvinvointialueiden velvollisuus huolehtia lakisääteisten palvelujen toteutumisesta.

Soveltamisalarajaukseen liittyviä riskejä vähentää myös se, että kansainvälinen apu olisi kestoltaan ja laajuudeltaan rajattu kansainvälisen avun pyytämistä koskevaan päätökseen. Ammatinharjoittaminen olisi väliaikaista ja siihen kuuluvat tehtävät liittyisivät käsillä olevaan kriisitilanteeseen. Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset toimisivat yhteistyössä hyvinvointialueen ja siellä toimivien terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa. Heidän toimiessaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvissa tehtävissä heidän toimintansa olisi myös valvontalakiin perustuvan hyvinvointialueisiin kohdistuvan valvonnan ja hyvinvointialueen omavalvonnan piirissä.

Terveydenhuollon ammattihenkilölain 21 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen huolehtimaan vakuuttamisvelvollisuudesta siten kuin potilasvahinkolaissa (585/1986) säädetään. Potilasvahinkolaki on kumottu potilasvakuutuslailla (948/2019), jonka mukaan terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalla yhteisöllä, säätiöllä ja itsenäisellä ammatinharjoittajalla sekä työnantajalla, jonka palvelussa on terveydenhuollon

ammattihenkilöitä, on oltava vakuutus potilasvakuutuslain mukaisen vastuun varalta. Jos terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoitetaan vastikkeetta, vakuuttamisvelvollisuus on terveydenhuollon ammattihenkilöllä, ellei toimintaa harjoiteta jonkin yhteisön tai säätiön lukuun, jolloin vakuuttamisvelvollisuus on tällä yhteisöllä tai säätiöllä. Lain mukaisen korvaustoiminnan hoitaa Potilasvakuutuskeskus. Potilasvakuutuslakia sovelletaan Suomessa annettuun terveyden- ja sairaanhoitoon sekä tietyin ehdoin hyvinvointialueen ulkomailla järjestämään terveydenhuoltoon. Terveyden- ja sairaanhoidolla tarkoitetaan potilaan terveydentilan määrittämiseksi sekä hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä taikka muuta käsittelyä, jossa käytetään lääketieteellistä menetelmää tai joka perustuu lääketieteeseen, ja joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon toimintayksikössä.

Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset eivät olisi potilasvakuutuslaissa tarkoitettuja ja vakuuttamisvelvollisuuden piiriin kuuluvia terveydenhuollon ammattihenkilöitä, joita vakuutusvelvollisuus koskee. Kuitenkin toimintaa harjoitettaisiin lähtökohtaisesti sellaisen yhteisön tai säätiön lukuun, jota vakuuttamisvelvollisuus koskee. Ehdotuksen ei siis arvioida vaarantavan vahingonkäräjän oikeutta korvaukseen potilasvahingon sattuessa.

4.2.2 Valtion aluehallintouudistus

Valtion aluehallintouudistuksesta johtuen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi välttämättömät tekniset muutokset sosiaalihuollon ammattihenkilölakiin ja terveydenhuollon ammattihenkilölakiin. Valtion aluehallintouudistuksen vaikutuksia on arvioitu sitä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 13/2025 vp). Tällä esityksellä ehdotettavilla aluehallintouudistuksesta johtuvilla teknisillä muutoksilla ei arvioida olevan itsenäisiä vaikutuksia.

Esityksellä ei myöskään arvioida olevan itsenäisiä vaikutuksia valtion tai Ahvenmaan maakunnan viranomaisten tehtäviin Ahvenanmaalla, joiden on tarkoitus säilyä ennallaan. Tällä hetkellä tehtävänjaosta valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välillä säädetään tasavallan presidentin asetuksella eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa (1179/2009) sekä tasavallan presidentin asetuksella sosiaalihuollon ammattihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksiin ja ammattitoimintaan liittyvien eräiden hallinto- ja valvontatehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla (655/2020). Aluehallintouudistuksesta johtuvia muutostarpeita asetuksiin valmistellaan yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa.

Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantulo- ja siirtymäsäännökset turvaavat siirtymävaihetta siltä osin, kun lainsäädännössä viitataan vanhentuneeseen virastorakenteeseen vielä 1.1.2026 jälkeen. Lain 31 §:n 3 momentin mukaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen ja Terveystieteiden tutkimuskeskukseen tarkoitetaan lain tultua voimaan virastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät lain 3 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Muussa laissa tai asetuksessa lääninhallitukselle, alueelliselle ympäristökeskukselle, ympäristölupavirastolle taikka työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle tai työsuojeluviranomaiselle hoidettavaksi säädetty lain 3 §:ssä tarkoitettu tehtävä kuuluu virastolle. Lain 32 §:n 1 momentin mukaan jollei muualla laissa toisin säädetä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle. Saman pykälän 3 momentin

mukaan virastolle siirtyvät 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät lain voimaantuloon mennessä muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot, ellei niitä koskevista vastuista ja velvollisuuksista tämän tai muun lain nojalla erikseen säädetä tai muuta sovita.

4.2.3 Rajattua lääkkeenmääräämistä koskevan asetuksenantovaltuuden tarkennus

Terveystenhuollon ammattihenkilölain 23 b §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuden muutos on luonteeltaan tekninen, eikä sillä siksi arvioida olevan itsenäisiä vaikutuksia.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan, että kansainvälisen avun vastaanottaminen mahdollistetaan terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalaa rajaamalla. Vaihtoehtona esityksessä esitetylle soveltamisalarajaukselle on arvioitu sellaisen nopeasti sovellettavan poikkeuslupamenettelyn tai jälkikäteisen lupaprosessin luomista, jolla kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset hakisivat lupaa harjoittaa terveydenhuollon säänneltyä ammattia toimivaltaiselta viranomaiselta ja saattaisi näin ammatinharjoittamisoikeutensa voimaan Suomessa. Tämän mallin voitaisiin katsoa hidastavan avun perille saamista ja lisäävän hallinnollista työtä Suomen ollessa kriittisesti avun tarpeessa. Kun valtion tai järjestön lähettämä terveydenhuollon ammattilainen saapuu Suomeen antamaan humanitaarista apua, on tämä apu lähtökohtaisesti väliaikaista ja liittyy Suomessa vallitsevaan vakavaan häiriötilanteeseen tai poikkeusoloihin. Kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen poistuu Suomesta ja lakkaa harjoittamasta ammattiaan Suomessa häiriötilanteen tai poikkeusolojen päätyttyä, jolloin tarvetta viralliselle ammattihenkilön statukselle ei enää olisi.

Lisäksi valmistelun yhteydessä on arvioitu vaihtoehtoa, jossa terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksistä poikkeaminen olisi mahdollista kaiken kansainväliseen apuun liittyvän toiminnan yhteydessä, eikä soveltamisalarajaus olisi sidottu kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain nojalla tehtyyn päätökseen pyytää kansainvälistä apua. Tällöin kansainvälisen avun käyttäm mahdollisuus olisi laajempi. Potilasturvallisuuden sekä terveydenhuollon palvelujen laadun varmistamiseksi terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalarajaus on kuitenkin perusteltua säätää riittävän tarkkarajaiseksi. Uuden 3 c §:n sitominen kansainvälistä apua koskevaan päätökseen tarkoittaisi, että ammattihenkilösääntelyn ulkopuolelle jäävä säännellyn ammatin harjoittaminen olisi laajuudeltaan, laadultaan ja kestoltaan rajattua. Apu olisi koordinoitua ja luotettavien toimijoiden toteuttamaa, mikä lieventäisi riskejä potilasturvallisuudelle ja palvelujen laadulle. Lisäksi soveltamisalarajaus tulisi kyseeseen vain tilanteissa, joiden vakavuus on edellyttänyt valtioneuvoston, tasavallan presidentin tai asianomaisen ministeriön päätöstä avun pyytämiseksi.

Mikäli ehdotettua muutosta ei tehtäisi, kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset eivät voisi harjoittaa esimerkiksi lääkärin tai sairaanhoitajan ammattia Suomessa ilman viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta tai -lupaa. Heidän olisi täytettävä ammatinharjoittamiselle asetetut edellytykset, kuten kielitaitovaatimukset. Laillistamishakemusten käsittelyajat vaihtelevat tavanomaisesti EU/ETA-maassa kouluttautuneen ammattihenkilön osalta viikoista useisiin kuukausiin. EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien ammattihenkilöiden laillistamisprosessi voi kestää jopa vuosia. Lisäksi hakemusten käsitteleminen edellyttäisi, että toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettaisiin

tarvittavat asiakirjat ja viranomaisella olisi riittävät toimintaedellytykset käsitellä hakemuksia myös kriisitilanteessa. Mikäli esityksessä ehdotettua muutosta ei tehtäisi, kansainväliseen apuun osallistuviin terveydenhuollon ammattilaisiin sovellettaisiin kaikkia terveydenhuollon ammattihenkilölle säädettyjä velvollisuuksia. Mainitut edellytykset voisivat merkittävästi viivästyttää kansainvälisen avun vastaanottamista tai tehdä sen mahdottomaksi.

Ilman ehdotettua terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalapoikkeusta ammattihenkilösääntelystä olisi mahdollista poiketa vain mahdollisesti valmiuslakiin säädettyjen poikkeusten nojalla. Valmiuslaissa säädettyjä menettelytapoja ei kuitenkaan olisi mahdollista ottaa käyttöön niissä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa häiriötilanteissa, joissa poikkeusoloja ei ole ehditty toteamaan tai poikkeusoloja ei ole perusteltua todeta. Ero normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen välillä voi sosiaali- ja terveydenhuollossa olla niin hienovarainen, ettei poikkeusoloja ole tarkoituksenmukaista käyttää ehtona sosiaali- ja terveydenhuollon vakavissa häiriötilanteissa välttämättömien järjestelyjen toimeenpanolle. Lisäksi tässä esityksessä ehdotettua sääntelyä voi olla tarpeen hyödyntää myös valmiuslakiin perustuvien menettelyiden ohella.

Myös sosiaalihuollolla on keskeinen rooli yhteiskunnan kriisitilanteissa, mutta esityksellä ei ehdoteta kansainvälistä apua koskevaa soveltamisalаражаusta sosiaalihuollon ammattihenkilölakiin. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuolto on monilta osin integroitunut, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntarjonta ja palvelujen järjestäminen ja siten myös ammatin harjoittaminen poikkeavat toisistaan. Ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus poiketa potilasturvallisuutta ja palvelujen laatua turvaavasta terveydenhuollon ammattihenkilösääntelystä siltä osin, kuin se on kriisitilanteessa välttämätöntä ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi. Laillistettujen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä, päätöksentekoa ja muita sellaisia sosiaalihuollon asiakkaan asemaan ja oikeuksiin merkittävästi vaikuttavia tehtäviä, joita ei ole perusteltua antaa sellaisten henkilöiden tehtäväksi, joilla ei ole riittävää kielitaitoa ja jotka eivät tunne kansallista sääntelyä ja palvelujärjestelmää. Niissä tehtävissä, joita ei ole rajattu yksinomaan laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtäväksi, olisi mahdollista voimassa olevan sääntelynkin puitteissa hyödyntää kansainväliseen apuun osallistuvien ammattilaisten osaamista.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsissa on Suomen kanssa samanaikaisesti valmisteilla lainsäädäntöä sosiaali- ja terveydenhuollon kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyen. Suomi ja Ruotsi ovat tehneet tiivistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa, ja kummankin valtion lainsäädännön muutostarpeiden taustalla on vaikuttanut ensin Naton jäsenneuvottelut ja sen jälkeen liittokunnan jäsenyys.

Esivalmistelun myötä on valmistunut Ruotsin hallituksen muistio *Det nödvändiga ska vara tillåtet - en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete*, joka on ollut laajalla lausuntokierroksella kevään 2025 aikana.²³ Ruotsin esityksessä esitetään lukuisien muiden lainsäädännön muutosten lisäksi säädettyväksi erillinen laki terveydenhuollon kansainvälisestä yhteistyöstä. Myös Ruotsin esityksessä päätöksen avun vastaanottamisesta tekisi hallitus tai sen määräämä viranomainen. Ammattihenkilöiden osalta voitaisiin päättää toisen valtion tai muun organisaation lähettämien ammattihenkilöiden oikeudesta työskennellä Ruotsissa. Ruotsin

²³ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2024/12/ds-202433/>

esityksessä lähtökohtana on, että ulkomailta lähetetyt työntekijät noudattavat Ruotsissa lähettävävaltion lainsäädäntöä.

Ruotsin esityksessä esitetään lisättäväksi terveydenhuoltolakiin (hälso- och sjukvårdslagen) säännökset valtionrajojen ylittävstä ensihoitopalvelusta. Esityksen mukaan Suomen, Tanskan ja Norjan raja-alueilla sijaitsevien terveydenhuollon alueiden edustajat voivat tehdä sopimuksen ensihoitopalvelun (ambulanssien) liikkumisesta rajojen yli. Vastaavaa sääntelyä rajan yli työskentelystä on myös Norjassa.²⁴ Suomen ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksessa tullaan arvioimaan sääntelytarpeita liittyen tähän kansainväliseen yhteistyömuotoon, joka ei koske niinkään normaaliolojen häiriötilanteita tai poikkeusoloja, vaan arkipäivästä yhteistyötä Pohjois-Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

6 Lausuntopalaute

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausuntokierroksella ajalla 30.6.–25.8.2025. Lausuntoja saatiin yhteensä 25 kappaletta. Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole asiassa lausuttavaa. Lausuntonsa asiassa antoivat puolustusministeriö, ulkoministeriö, aluehallintovirastot, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Kainuun hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialue, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Satakunnan hyvinvointialue, Pirkanmaan hyvinvointialue, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, Keski-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, HUS-Yhtymä, Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Tehy ry, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry, Suomen Terveystieteiden liitto STHL ry, Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT, Hyvinvointiala HALI ry, Lääkärit Ilman Rajoja, Suomen Punainen Risti sekä Suomen Rokotepiste Oy.

Valtaosa lausunnonantajista kannatti kansainvälisen avun vastaanottamisen mahdollistamista ja piti esityksen tavoitteita perusteltuina ja ajankohtaisina. Myös valtion aluehallintouudistukseen ja asetuksenantovaltuuden tarkentamiseen liittyvistä teknisistä muutoksista lausuneet kannattivat ehdotettuja muutoksia. Lausunnonantajat esittivät kuitenkin eräitä huomioita ehdotettuun sääntelyyn ja esityksen sisältöön liittyen.

Ehdotettua 3 c §:ää pidettiin osin epäselvänä. Useat lausunnonantajat katsoivat, että esityksessä tulisi tarkemmin määritellä, mihin tehtäviin kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset sijoittuisivat. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esille tarve selkeyttää kansainväliseen apuun osallistuvien oikeutta käsitellä potilastietoja ja määrätä lääkkeitä. Lausuntopalauteen perusteella ehdotetun 3 c §:n sanamuotoa on selkeytetty ja esityksen perusteluja tarkennettu.

Suomen Punainen Risti ja Lääkärit Ilman Rajoja esittivät huolensa siitä, että kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain mukainen päätöksentekomenettely on raskas eikä mahdollista joustavaa reagointia usein nopeastikin muuttuvaan tilanteeseen. Lausunnoissa ehdotettiin, että sosiaali- ja terveysministeriö tekisi päätöksen toimivaltuuksista ja niiden kestosta kansainvälisille toimijoille. Kuitenkin useat muut lausunnonantajat pitivät ehdotettua rajausta perusteltuna ja tarpeellisenä. Ehdotetussa 3 c §:ssä viitataan myös kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 4 ja 5 §:n mukaisiin

²⁴ Lov om helsepersonell 50 §

kiireellisiin menettelyihin, joiden arvioidaan vastaavan riittävällä tavalla kansainvälisenä apuna vastaanotettavan terveydenhuollon tarpeisiin. Soveltamisalarajausta ei siten jatkovalmistelun yhteydessä arvioitu tarpeelliseksi laajentaa.

Useat hyvinvointialueet nostivat lausunnoissaan esille sosiaalihuollon merkitystä yhteiskunnan kriisitilanteissa. Lisäksi puolustusministeriö esitti, että muutoksella mahdollistettaisiin myös Suomen sotilaalliseen puolustusyhteistyöhön osallistuvan vieraan valtion terveydenhoitohenkilöstölle mahdollisuus hoitaa myös suomalaisia siviileitä. Itä-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan sekä Pohjois-Savon hyvinvointialue toivoivat myös normaalioloihin liittyvän kansainvälisen yhteistyön mahdollistamista. Esitettyjä ehdotuksia on tarkoituksenmukaista arvioida ammattihenkilölainsäädännön uudistuksen myöhemmässä vaiheessa, eikä ehdotetun sääntelyn alaa ole näiltä osin laajennettu.

Lisäksi lausunnoissa korostettiin tarvetta kansalliselle ohjaukselle ja suunnittelulle sekä hyvinvointialueiden vastuuta terveystalouden järjestämisessä kaikissa tilanteissa. Myös valvontaan, kielellisiin oikeuksiin ja potilasturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä pidettiin keskeisenä. Ehdotuksen perusteluja ja vaikutusarviointia on näiltä osin täydennetty.

Aluehallintovirastot ja Satakunnan hyvinvointialue toivat esille valtion aluehallinnon uudistuksesta johtuviin muutostarpeisiin liittyviä ehdotuksia. Ehdotukset on huomioitu esityksen jatkovalmistelussa. Suomen Roketepalvelu Oy ehdotti, että teknisten muutosten yhteydessä tehtäisiin myös eräitä sisällöllisiä muutoksia. Esityksen tarkoituksena on kuitenkin ammattihenkilösääntelyn uudistuksen tässä vaiheessa tehdä kansainvälisen avun vastaanottamisen mahdollistamisen ohella vain välttämättömät tekniset muutokset ammattihenkilölakeihin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

3 a §. *Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön sekä toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 c §. *Oikeus harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia Suomessa osana kansainvälistä apua.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 c §, jonka mukaan lakia ei sovellettaisi henkilöön, joka harjoittaisi Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia osana kansainvälistä apua, jonka pyytämisestä on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 2, 4 tai 5 §:n mukaisesti.

Ehdotettu säännös mahdollistaisi viivytyksettömän humanitaarisena apuna annettavan terveyden- ja sairaanhoidon sellaisissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa, jotka ovat valtioneuvoston, tasavallan presidentin tai asianomaisen ministeriön päätöksen mukaisesti edellyttäneet kansainvälisen avun pyytämistä.

Ehdotetun muutoksen myötä kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen voisi harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ilman toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta. Kansainväliseen apuun osallistuvalla terveydenhuollon ammattilaisella ei olisi velvollisuutta noudattaa terveydenhuollon ammattihenkilölaissa säädettyjä velvoitteita eivätkä he olisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisen viranomaisohjauksen tai -valvonnan piirissä.

Poikkeaminen terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalasta olisi rajattu kansainvälisen avun pyytämistä koskevassa valtioneuvoston, tasavallan presidentin tai asianomaisen ministeriön päätöksessä määriteltyn avun laatuun, laajuuteen ja avun antamisen keston. Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset olisivat muiden EU-jäsenvaltioiden, kolmansien maiden ja luotettavien avustusjärjestöjen terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöä, jotka toimisivat Suomessa kriisiavun tehtävissä oman koulutuksensa ja osaamisensa mukaisissa tehtävissä. He työskentelisivät hyvinvointialueiden olemassa olevissa terveydenhuollon rakenteissa. Hyvinvointialueet vastaisivat lakisääteisten palvelujen toteutumisesta myös siltä osin, kun näissä tehtävissä toimisi kansainväliseen apuun osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia.

Kansainväliseen apuun osallistuvat terveydenhuollon ammattilaiset voisivat harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia sellaisissa tehtävissä, joita suoritetaan osana Suomen pyytämää kansainvälistä apua. Heidän tarkka roolinsa ja sijoittuminen hyvinvointialueilla riippuisi käsillä olevasta kriisitilanteesta ja sen olosuhteista. He eivät kuitenkaan voisi tehdä sellaisia tehtäviä, jotka muualla lainsäädännössä on säädetty terveydenhuollon ammattihenkilön taikka virkasuhteisen ammattihenkilön tehtäväksi. Koska he eivät olisi terveydenhuollon ammattihenkilöitä, käytännössä tehtävänkuvaa rajoittaisivat myös potilastietojärjestelmien käyttöön ja lääkemääräysten laatimiseen vaadittavien varmenteiden puuttuminen.

Mikäli kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ehdotettua poikkeusta laajemmin, sovellettaisiin häneen siltä osin terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksiä. Tällöin oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä Suomessa olisi luvanvaraista ja henkilöön sovellettaisiin kaikkia terveydenhuollon ammattihenkilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä.

4 §. *Oikeus harjoittaa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin ammattia yliopistossa suoritetun koulutuksen perusteella.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Oikeus harjoittaa eräitä muita terveydenhuollon ammatteja ja ammattinimikkeen käyttöoikeus Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilöllä, joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädettyyn ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa, on oikeus käyttää kyseistä ammattinimikettä. Jos ammattiin johtavaa koulutusta ei ole säännelty, ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä on, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt koulutuksen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Mainitun momentin kieliasu sekä sen jälkimmäisen virkkeen asetuksenantovaltuus muutettaisiin vastaamaan nykyistä lainkirjoitustapaa.

6 §. *Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 a §. *Lääkärin perustutkinnon toisessa EU- tai ETA-valtiossa suorittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa eräissä tapauksissa.* Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Oikeus harjoittaa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

8 §. *Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

8 a §. *Osittainen ammatinharjoittamisoikeus.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 b §. *EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

8 c §. *Eurooppalainen ammattikortti.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 d §. *Ensihoitajan ammattipätevyyden tunnustaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

10 §. *EU- tai ETA-valtiossa koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momentin kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

10 a §. *Ammatillinen harjoittelu.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *EU- tai ETA-valtion kansalaisen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suorittaman koulutuksen tunnustaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

13 §. *EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

14 §. *Erikoispätevyys.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 1 ja 2 momentin kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi sekä korjattaisiin 1 momentin vanhentunut viittaus kumottuun 6 §:n 3 momenttiin.

14 a §. *Hakemuksen liitteet.* Pykälän 3, 4, 6 ja 7 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä 6 momenttiin tehtäisiin kielellisiä tarkennuksia.

14 b §. *Hakemuksen käsittely eräissä tapauksissa.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi ja korjattaisiin virheelliset lakiviittaukset.

14 c §. *EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa sekä 3 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

19 §. *Määräysten noudattaminen ja tietojen antaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ammattitoiminnassaan noudattamaan, mitä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto säännösten tai määräysten nojalla määrää. Edelleen 2 momentin mukaan terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset ilmoitukset, selitykset ja selvitykset. Aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle olisi vain yksi valvontaviranomainen. Tehtävien siirtämisen vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin pykälässä Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä 2 momentin kieliasua tarkennettaisiin ja muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

20 §. *Oikeus tuottaa palveluja.* Pykälä sisältää viittauksen yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) mukaiseen terveydenhuollon ammattihenkilön velvollisuuteen tehdä aluehallintovirastolle ilmoitus itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisesta. Viittaus on vanhentunut, sillä yksityisestä terveydenhuollosta annettu laki on kumottu 1.1.2024 voimaan tulleella valvontalailla. Lainmuutoksella luovuttiin aiemmasta itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevasta ilmoitusmenettelystä, joka antoi ammatinharjoittajalle oikeuden antaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluja suoraan jätettyään kirjallisen ilmoituksen toiminnastaan aluehallintovirastolle.

Valvontalaissa säädetään sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien rekisteröimisestä valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin (Soteri). Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja edellyttää, että palveluntuottaja on laissa säädetyllä tavalla rekisteröity Soteriin ja että tämän palveluyksikkö on myös rekisteröity. Lisäksi rekisteröinnistä tulee antaa valvontalain 21 §:n mukainen päätös. Valvontalakia sovelletaan myös terveydenhuollon ammattihenkilön toimiessa yksityisenä elinkeinonharjoittajana terveydenhuollon palveluntuottajana valvontalain 3 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sanotun vuoksi pykälässä viitattaisiin terveydenhuollon ammattihenkilön oikeuteen tuottaa terveydenhuollon palveluja siten kuin siitä valvontalaissa säädetään. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muutetun pykälän sisältöä.

22 a §. *Yksilöintitunnus.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 1 momentin kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

23 b §. Rajattu lääkkeenmääräminen. Pykälässä säädetään rajatusta lääkkeenmäärämisestä ja sen edellytyksistä. Pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmääräminen voi koskea. Momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset rajatussa lääkkeenmäärämisessä noudatettavista toimintatavoista ja menettelyistä sekä lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmääräminen voi koskea.

Asetuksenantovaltuuden täsmennys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistukseen, jonka yhteydessä tarkastellaan ammattihenkilöiden tehtävärakenteita ja työnjakoa. Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan tämän esityksen ohella asetustasoisia säädösmuutoksia, joiden toteuttamiseksi on varmistettava riittävät asetuksenantovaltuudet. Sanamuotoa yhdenmukaistettaisiin vastaamaan lain 22 §:n 3 momentin asetuksenantovaltuutta, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laillistetun lääkärin, laillistetun hammaslääkärin sekä 2 §:n 3 momentissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitetun lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin opiskelevan oikeudesta määrätä lääkkeitä, lääkkeiden määräämisessä noudatettavista toimintatavoista ja menettelyistä sekä lääkemääräyksen voimassaoloajasta.

23 e §. Lääkkeenmääräamisen ilmoittaminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. Ohjaus ja valvonta. Pykälässä säädetään terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaista viranomaisvalvontaa toteuttavista valvontaviranomaisista ja niiden työnjaosta. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että terveydenhuollon ammattihenkilöiden valtakunnallisesta ohjauksesta ja valvonnasta vastaisi Lupa- ja valvontavirasto. Säännös aluehallintoviraston tehtävästä ohjata ja valvoa terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa toimialueellaan poistettaisiin momentista tarpeettomana. Vastaavasti momentista poistettaisiin säännös sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävästä ohjata sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimivallasta käsitellä terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat momentissa erikseen säädettyissä tilanteissa. Momentissa säädetty liittyy tilanteeseen, jossa ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta vastaa kaksi eri viranomaista. Jatkossa olisi vain yksi lupa- ja valvontaviranomainen, minkä vuoksi momentti kumottaisiin tarpeettomana.

Pykälän 4 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot valvovat elohopea-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852 elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta) 10 artiklan 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuja hammasamalgamien käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista 2 ja 3 momentissa säädetyn työnjaon mukaisesti. Momenttia muutettaisiin siten, että jatkossa kyseinen valvontatehtävä kuuluisi Lupa- ja valvontavirastolle. Viittaukset Valviraan ja aluehallintovirastoihin sekä niiden väliseen työnjakoon poistettaisiin tarpeettomana.

Pykälän 5 momentissa on asetuksenantovaltuus, jonka mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa

voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Jatkossa olisi vain yksi lupa- ja valvontaviranomainen, minkä vuoksi 5 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

Pykälän 6 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtäviä ja toimivaltuuksia sekä lautakunnan asettamista koskeva sääntely sisältyy Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettuun valtioneuvoston asetukseen (676/2008). Osana valtion aluehallintouudistusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakuntaa koskeva sääntely siirretään lain tasolle uuden Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 §:ään. Kyseistä lakia koskeva ehdotus sisältyy hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp) ja se tulee voimaan 1.1.2026. Sanotun vuoksi 4 momenttia muutettaisiin siten, että siihen sisältyisi informatiivinen viittaus Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 §:ään. Asetuksenantovaltuus poistettaisiin momentista tarpeettomana. Lautakunnan nimi korjattaisiin sen nykyiseen muotoon eli sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnaksi. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 a §. Terveidenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri. Pykälän 1 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. Lisäksi pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan henkilötietolakia (523/1999). Lupa- ja valvontavirasto toimisi jatkossa pykälässä tarkoitettuna rekisterinpitäjänä. Tehtävän siirtämisen vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin momentissa Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin uuden Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 kohdan mukaisiin sosiaali- ja terveysala-toimialalle kuuluviin valvontatehtäviin. Lisäksi 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana informatiivinen viittaus kumottuun henkilötietolakiin.

Tehtävän siirtämisen vuoksi pykälän 2 momentin 2 ja 6 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 b §. Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä. Pykälän 1 momentissa säädetään muun ohella Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta antaa salassapitosäännösten estämättä 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aluehallintovirastolle sen laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Kyseinen säännös poistettaisiin momentista tarpeettomana. Lisäksi pykälän 1, 2, 3 ja 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Vastaavasti pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 4 momentissa viitattaisiin suomenkielisessä tekstissä Lupa- ja valvontaviraston antamaan ratkaisuun yksikkömuodossa. Ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

24 c §. Julkinen tietopalvelu. Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä 1 momenttiin tehtäisiin kielellinen tarkennus.

25 §. *Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

26 §. *Seuraamukset virheellisestä toiminnasta.* Pykälässä säädetään Valviran ja aluehallintovirastojen oikeudesta antaa seuraamus terveydenhuollon ammattihenkilölle virheellisestä toiminnasta. Jatkossa seuraamuksen antaisi Lupa- ja valvontavirasto. Pykälän 1 ja 2 momentin johdantokappaleissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Niin ikään 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

27 §. *Ammattitoiminnassa tehty rikos.* Pykälän 1 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

28 §. *Kykenemättömyys toimia ammatissa.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

29 §. *Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

30 §. *Potilasasiakirjojen siirtäminen terveyskeskukseen.* Pykälässä säädetään Valviran mahdollisuudesta määrätä ammattiaan itsenäisesti harjoittaneen terveydenhuollon ammattihenkilön erityisestä syystä luovuttamaan potilasasiakirjat sen paikkakunnan terveyskeskukseen erillisarkistona hoidettavaksi, jossa tämä harjoittaa ammattiaan. Potilasasiakirjojen siirtämisestä hyvinvointialueelle tai Helsingin kaupungille sekä Kansaneläkelaitokselle säilytykseen toiminnan päätyttyä säädetään asiakastietolain 16 §:ssä. Valviran määräyksenantovallasta palveluntuottajan toiminnassa ilmenevistä lainvastaisuuksissa säädetään puolestaan valvontalain 39 §:ssä, joka kattaa myös asiakastietolain mukaiset palvelunantajan velvoitteet. Lisäksi pykälässä viitataan kumotun yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaiseen itsenäiseen ammatinharjoittamiseen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

31 §. *Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammatinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

31 a §. *Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammatinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

32 §. *Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammatinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 1 momentin kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

33 §. Kirjallinen varoitus. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

37 §. Ammatinharjoittamisoikeutta tai ammatinimikkeen käyttöoikeutta koskevan hakemuksen hylkääminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

38 §. Kuuleminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälään tehtäisiin kielellinen tarkennus.

39 §. Muutoksenhaku. Pykälän 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

40 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädetään Valviran ja aluehallintovirastojen tiedonsaantioikeudesta. Tiedot pykälässä mainituilta tahoilta ovat välttämättömiä valvontaviranomaisille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tällä esityksellä ei säädettäisi uusista tiedonsaantioikeuksista, vaan kyse on nykyisten tiedonsaantioikeuksien siirtämisestä Lupa- ja valvontavirastolle. Tehtävien siirtämisen vuoksi sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin pykälässä Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 a §. Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoita sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneita koskevien tietojen ilmoittaminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

40 b §. Tuomioistuimen ratkaisua koskeva ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 c §. Hälytysmekanismi. Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 d §. Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 §. Kuulutus virallisessa lehdessä. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

7.2 Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä

6 §. *Tietojen antaminen valvontaviranomaiselle.* Pykälän mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston pyytämät, niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset. Aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin valvontaviranomaiseen yksikkömuodossa. Lisäksi pykälässä mainitut Valvira ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Oikeus harjoittaa sosionomin, geronomin ja kuntoutuksen ohjaajan ammattia Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa koulutuksen saanut EU- tai ETA-valtion kansalainen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi ja korjattaisiin viittaus voimassa olevaan ammattiäpövytyden tunnistamisesta annettuun lakiin (1384/2015).

11 §. *Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut.* Pykälän 1–3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

15 §. *Ohjaus ja valvonta.* Pykälässä säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilölain mukaista viranomaisvalvontaa toteuttavista valvontaviranomaisista ja niiden työnjaosta. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valtakunnallisesta ohjauksesta ja valvonnasta vastaisi Lupa- ja valvontavirasto. Säännös aluehallintoviraston tehtävästä ohjata ja valvoa sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimintaa toimialueellaan poistettaisiin momentista tarpeettomana. Vastaavasti momentista poistettaisiin säännös sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävästä ohjata sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kuuluvista asioista. Momentti kumottaisiin tarpeettomana.

Pykälän 4 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtäviä ja toimivaltuuksia sekä lautakunnan asettamista koskeva sääntely sisältyy Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Osana valtion aluehallintouudistusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakuntaa koskeva sääntely siirretään lain tasolle uuden Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 §:ään. Kyseistä lakia koskeva ehdotus sisältyy hallituksen

esitykseen eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp) ja se tulee voimaan 1.1.2026. Sanotun vuoksi 4 momenttia muutettaisiin siten, että siihen sisältyisi informatiivinen viittaus Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 §:ään. Asetuksenantovaltuus poistettaisiin momentista tarpeettomana. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin momentissa Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri. Pykälän 1 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. Lisäksi pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan henkilötietolakia. Lupa- ja valvontavirasto toimisi jatkossa pykälässä tarkoitettuna rekisterinpitäjänä. Tehtävän siirtämisen vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin momentissa Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin uuden Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaisiin sosiaali- ja terveysala –toimialan valvontatehtäviin. Lisäksi 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana informatiivinen viittaus kumottuun henkilötietolakiin.

Tehtävän siirtämisen vuoksi pykälän 2 momentin 3 ja 4 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. Tietojen antaminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä. Pykälän 1 momentissa säädetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta antaa salassapitosäännösten estämättä 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aluehallintovirastolle sen laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälän 1 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

18 §. Julkinen tietopalvelu. Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

20 §. Seuraamukset virheellisestä menettelystä. Pykälässä säädetään Valviran ja aluehallintovirastojen oikeudesta antaa seuraamus sosiaalihuollon ammattihenkilölle virheellisestä toiminnasta. Jatkossa seuraamuksen antaisi Lupa- ja valvontavirasto. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Niin ikään 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

21 §. Kykenemättömyys toimia ammatissa. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

22 §. Ammattitoiminnassa tehty rikos. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

23 §. Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. Ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai poistaminen tai ammatinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen ammattihenkilön omasta pyynnöstä. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

25 §. Kirjallinen varoitus. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

26 §. Ammatinharjoittamisoikeuden taikka ammatinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

27 §. Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädetään Valviran ja aluehallintovirastojen tiedonsaantioikeudesta. Aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle olisi vain yksi valvontaviranomainen. Tämän vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin pykälässä ja pykälän otsikossa Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä tekstissä pykälän kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan mukaiseksi.

29 §. Kuulutus virallisessa lehdessä. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. Muutoksenhaku. Pykälän 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 2 ja 4 momentin kieliasu muutettaisiin nykyisen lainkirjoitustavan ja viittauskäytännön mukaiseksi.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Terveystieteiden ammattihenkilölain 23 b §:n 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmäärääminen voi koskea. Momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annettaisiin potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset rajatussa lääkkeiden määräämisessä noudatettavista toimintatavoista ja menettelyistä sekä lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmäärääminen voi koskea.

Mainitun pykälän nojalla on annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkkeen määräämisestä (1088/2010). Asetuksen 10 §:ää on tarkoitus muuttaa, jotta rajattu lääkkeenmääräminen olisi jatkossa mahdollista myös etä- ja puhelinvastaanoton perusteella.

Lähtökohtana valtioneuvoston ja ministeriön välisessä toimivallan jaossa on, että valtioneuvosto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmissä asioissa sekä selvästi teknisluonteisissa ja toimeenpanoa koskevissa asioissa. Ministeriölle voidaan siten antaa asetuksenantovaltaa pääasiassa ministeriön omaa toimialaa koskevissa asioissa edellyttäen, että asia ei sen yhteiskunnallisen merkityksen johdosta ole käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa (Lainkirjoittajan opas, jakso 13.4 Asetuksen antajat).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella on tarkoitus antaa tarkentavat säännökset sairaanhoitajan rajatussa lääkkeenmääräämisessä noudatettavista toimintatavoista. Sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen perusteista säädetään lailla ja rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä lisäkoulutuksesta ja käytännön kokemuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella täsmennetään lain tasoista sääntelyä ministeriön toimialalla, joten asetuksenantovalta asiassa voidaan antaa ministeriölle.

9 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.3.2026.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

10.1 Oikeus sosiaaliturvaan, elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa Suomessa kansainvälisenä apuna annettavan terveydenhuollon vastaanottaminen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa lisäämällä terveydenhuollon ammattihenkilölakiin uusi 3 c §, jolla rajoitettaisiin terveydenhuollon ammattihenkilölain soveltamisalaa. Esityksen tarkoituksena on turvata perustuslain 7 §:ssä turvattua oikeutta elämään ja 19 §:ssä turvattua oikeutta välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, ja on siten merkityksellinen myös 22 §:n perusoikeuksien turvaamisvelvollisuuden kannalta.

Perustuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Säännös korostaa julkisen vallan positiivisia toimintavelvoitteita yhteiskunnan jäsenten suojaamiseksi rikoksilta ja muilta heihin kohdistuvilta oikeudenvastaisilta teoilta, olivatpa niiden tekijät julkisen vallan käyttäjiä tai yksityisiä tahoja (HE 309/1993 vp, s. 47).

Perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Oikeus välttämättömään huolenpitoon on subjektiivinen oikeus, ja se sisältää oikeuden kiireelliseen sairaanhoitoon (HE 309/1993 vp s. 69/II). Tällä perusoikeudella on yhtymäkohtia myös Suomen ihmisoikeusvelvoitteisiin, kuten uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan artiklaan 13 (1), jossa edellytetään sairaustapauksissa kyseisen tilan vaatimaa hoitoa eli hoidon turvaamista. Perusoikeuden subjektiivisella luonteella tarkoitetaan, että alemman tason lainsäädännön puuttuessa tai sen ollessa yksilö voi vedota suoraan perustuslain säännökseen.

Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Säännöksellä ei määritellä momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistapaa, vaan sillä veloitetaan julkinen valta turvaamaan palvelujen saatavuus (HE 309/1993 vp, s. 71/I). Perustuslain 19 §:n 3 momentissa mainitulle oikeudelle riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin on vakiintunut tietty oikeudellinen sisältö ja arviointiperusteet. Palvelujen riittävyyden arvioimisessa lähtökohtana on niiden mukaan sellainen palvelujen taso, joka luo jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä (ks. HE 309/1993 vp, s. 71/II). Viittaus jokaiseen palveluihin oikeutettuna edellyttää viime kädessä yksilökohtaista arviointia palvelujen riittävyydestä (ks. PeVL 17/2021 vp, kappale 71, PeVL 30/2013 vp, s. 3/I). Perustuslain tarkoittamien terveyspalvelujen piiriin kuuluvat ensisijaisesti sellaiset palvelut, joilla pyritään ylläpitämään terveyttä, ehkäisemään ja hoitamaan sairauksia tai huolehtimaan kuntoutuksesta. Terveyspalveluilla tulee olla kiinteä yhteys ihmisten terveyteen, jotta niiden voidaan katsoa kuuluvan perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitetun turvaamisvelvollisuuden piiriin (PeVL 63/2024 vp).

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen myös poikkeuksellisissa oloissa kytkeytyy ennen muuta perustuslain 19 §:ssä riittävistä sosiaali- ja terveyspalveluista säädettyyn ja perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle osoitettuun velvollisuuteen turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (PeVL 10/2025). Perustuslain 22 § velvoittaa julkista valtaa turvaamaan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista. Poikkeusolot tai normaaliolojen häiriötilanteet voivat vaarantaa ihmisten oikeutta elämään, turvallisuuteen ja riittäviin terveyspalveluihin tavalla, johon terveydenhuoltojärjestelmä ei pysty yksin vastaamaan. Näissä tilanteissa valtioneuvosto, tasavallan presidentti tai asianomainen ministeriö voi päättää pyytää kansainvälistä apua Euroopan unionilta, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä organisaatiolta. Jotta Suomi voi tehokkaasti ja viivytyksettä ottaa vastaan terveydenhuollon ammattilaisia osana kansainvälistä apua, on lailla säädetty mahdollisuus poiketa terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Esityksen vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin, potilasturvallisuuteen ja terveydenhuollon potilaiden asemaan on arvioitu jaksossa 4.2.1. Soveltamisalarajauksen ei arvioida vaikuttavan potilasturvallisuuteen tai terveyspalvelujen laatuun tavalla, joka heikentäisi perustuslain 7 ja 19 §:ssä turvattuja oikeuksia.

10.2 Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus

Ehdotetulla uudella 3 c §:llä mahdollistettaisiin luvanvaraisen ammatin harjoittaminen nykyistä laajemmalle henkilöpöörille. Kansainväliseen apuun osallistuva terveydenhuollon ammattilainen ei olisi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoittama terveydenhuollon ammattihenkilö eikä hänelle myönnettäisi erillistä ammattioikeutta. Kyse on ammatinharjoittamisen sääntelystä, joka on merkityksellistä perustuslain 18 §:n oikeuden työhön ja elinkeinovapauteen kannalta.

Terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntö merkitsee rajoitusta elinkeinon ja ammatin vapauteen, sillä ammattien sääntelyn avulla tiettyjen ammattien aloittaminen ja harjoittaminen on varattu vain tietyn koulutuksen ja ammattipätevyyden omaaville henkilöille. Ammattihenkilöitä koskevat myös laissa tarkemmin säädetty oikeudet ja velvollisuudet ja heihin voidaan kohdistaa valvonta- ja seuraamustoimenpiteitä.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslain lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 15 artiklan 1 kohdassa turvataan jokaisen oikeus tehdä työtä ja

harjoittaa vapaasti valitsemaansa tai hyväksymäänsä ammattia (EUVL C 202, 7.6.2016, s. 389–405). Työntekijöiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus ovat Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen kirjattuja sisämarkkinoiden peruseriaatteita. Säänneltyjen ammattien harjoittamisen aloittamista koskevat kansalliset säännöt eivät saisi muodostaa perusteettomia tai suhteettomia esteitä näiden perusoikeuksien käyttämiselle.

Elinkeinon ja ammatin vapaus on siten pääsääntö, mutta perustuslain esitöiden mukaan säännöksessä turvattua oikeutta voidaan rajoittaa lailla. Haastavimpana elinkeinovapauden rajoitusmuotona on elinkeinon harjoittamisen luvanvaraisuus, joka voi kuitenkin eräillä aloilla olla perusteltua erityisesti terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi (HE 309/1993 vp, s. 67). Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä ja vaatimus viranomaisen myöntämästä luvasta työn, ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen merkitsee rajoitusta elinkeinovapauteen. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että elinkeinovapauden luvanvaraisuus on kuitenkin poikkeuksellisesti mahdollista (ks. esim. PeVL 13/2014 vp, s. 2). Terveydenhuollon ammattihenkilölaki on säädetty ennen perusoikeus- ja perustuslakiuudistusta. Perusoikeuskomitea on kuitenkin mietinnössään (komiteanmietintö 1992:3) todennut, että terveydenhuollossa on perusteltua edelleen säädellä oikeutta ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen. Perusteena tälle on henkilökohtaisen turvallisuuden suojaaminen. Perustuslakivaliokunta on katsonut sosiaalihuollon ammattihenkilöiden luvanvaraisuuteen liittyvällä menettelyllä olevan viime kädessä perustuslain 19 §:ään liittyvät hyväksyttävät perusteet. Lupamenettely noudattaa samanlaista prosessia kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta on säädetty (PeVL 65/2014 vp, s. 2).

Ehdotetulla uudella 3 c §:llä mahdollistettaisiin rajattu poikkeaminen elinkeinovapautta rajoittavasta sääntelystä. Poikkeus on rajattu siihen, mikä on välttämätöntä kansainvälisen avun vastaanottamiseksi. Säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittaminen olisi mahdollista osana kansainvälistä apua, kun avun pyytämisestä olisi päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain nojalla. Ammatin harjoittamista rajoittaisi myös se, ettei soveltamisalapoikkeuksen piiriin kuuluvilla henkilöillä olisi säännellyn terveydenhuollon ammattihenkilön oikeuksia. Esityksellä ei kuitenkaan kavennettaisi perustuslain 18 §:llä turvattua oikeutta nykytilaan verrattuna. Esityksellä ei myöskään estettäisi sellaista henkilöä, joka on hankkinut ammattipätevyytensä toisessa EU/ETA-valtiossa, hyödyntämästä Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa taattuja perusvapauksia, kuten sijoittautumisvapautta tai palvelujen tarjoamisen vapautta Suomessa. Tällaisella henkilöllä on halutessaan oikeus saada ammattipätevyytensä tunnustettua ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2005/36/EY) ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

10.3 Yksityiselämän suoja

Henkilötietojen suoja on yksilön perusoikeus ja lisäksi henkilötietojen suoja kuuluu perustuslain 10 §:n 1 momentin nojalla lain alaan. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa lisäksi se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattun yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa (esimerkiksi PeVL 14/2018 vp, PeVL 13/2016 vp).

Perustuslain 10 §:n mukaista suojaa täydentävät ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan mukainen

yksityiselämän suoja sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa turvattu henkilötietojen suoja.

Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain 19 §:n 2 momentin ja 40 §:n sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 6 ja 27 §:n mukaan Valviralla ja aluehallintovirastoilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä pykälissä luetelluilta tahoilta välttämättömät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen laeissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Jatkossa, Valviran ja aluehallintovirastojen tehtävien siirtyessä uuteen Lupa- ja valvontavirastoon, olisi vain yksi ammattihenkilöitä valvova viranomainen. Tehtävän siirron vuoksi tiedonsaantioikeudet esitetään säädettäväksi Lupa- ja valvontavirastolle.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 7/2019 vp) korostanut viranomaisen toimivaltaa koskevien säännöksiin säätämisen merkitystä (ks. myös PeVL 62/2018 vp). Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen.

Tässä esityksessä ehdotetaan vain teknisluonteisia, virastojen nimiä koskevia muutoksia valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuksia koskeviin aineellisoikeudellisiin säännöksiin. Virastorakenteen uudistamisen vaikutukset henkilötietojen suojaan ja käsittelyyn on kuvattu hallituksen esityksessä valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp). Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus ammattihenkilöasioissa säilyy entisellään, sillä lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 36 §:n mukaan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontatehtävissä sovelletaan 31.12.2028 asti 1.1.2026 kumoutuvan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:ää. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 22 §:n ja 27 § 1 momentin mukainen virka-apu ja oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaalihuollon ohjauksesta ja valvonnasta vastaavia viranomaisia niiden hoitaessa yksittäistä henkilöä koskevia ja valvontaan liittyviä tehtäviä.

Koska esityksellä ei säädettäisi uusista tiedonsaantioikeuksista eikä tiedonsaantioikeuksien sisältöä muutoinkaan muutettaisi, ei esityksellä arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia perustuslain mukaiseen yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan.

Edellä esitetyillä perusteilla lakiehdotukset täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset ja lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 §:n 3 ja 5 momentti sekä 30 §, sellaisina kuin ne ovat, 24 §:n 3 ja 5 momentti laissa 1550/2009 sekä 30 § laissa 262/2015,

muutetaan 3 a §:n 3 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 ja 6 §, 6 a §:n 1 ja 3 momentti, 7, 8, 8 a—8 d ja 9 §, 10 §:n 2 momentti, 10 a, 11 ja 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 3, 4, 6 ja 7 momentti, 14 b §, 14 c §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, 19 ja 20 §, 22 a §:n 1 momentti, 23 b §:n 4 momentti, 23 e §, 24 §:n 2, 4 ja 6 momentti, 24 a §:n 1 momentti sekä 2 momentin 2 ja 6 kohta, 24 b §, 24 c §:n 1 ja 3 momentti, 25 ja 26 §, 27 §:n 1 ja 4 momentti, 28, 29, 31 ja 31 a §, 32 §:n 1 momentti, 33, 37 ja 38 §, 39 §:n 2 ja 4 momentti, 40, 40 a ja 40 b §, 40 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 40 d ja 42 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 a §:n 3 momentti, 8 a—8 d ja 10 a §, 14 a §:n 4 momentti, 14 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 31 a §, 40 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 40 d § laissa 1659/2015, 4 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1355/2014, 5 ja 7 §, 10 §:n 2 momentti, 13 §, 14 a §:n 3, 6 ja 7 momentti, 14 b §, 14 c §:n 4 momentti, 25 §, 27 §:n 1 ja 4 momentti, 28, 29 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 33, 37, 38, 40 b ja 42 § laissa 262/2015, 6 § laeissa 312/2011 ja 1659/2015, 6 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 347/2017, 8 § laeissa 262/2015, 1659/2015 ja 519/2020, 9 § laeissa 262/2015 ja 1659/2015, 11 ja 40 a § laissa 312/2011, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 22 a §:n 1 momentti ja 23 e § laissa 433/2010, 19 ja 20 §, 24 §:n 2 ja 6 momentti, 24 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 2 kohta ja 26 § laissa 1550/2009, 23 b §:n 4 momentti laissa 533/2019, 24 §:n 4 momentti laissa 759/2018, 24 a §:n 2 momentin 6 kohta laissa 171/2017, 24 b § laeissa 1550/2009 ja 262/2015, 24 c §:n 1 ja 3 momentti laissa 46/2009 sekä 39 §:n 2 ja 4 momentti sekä 40 § laissa 596/2022, ja

lisätään lakiin uusi 3 c § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön sekä toimivaltainen viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto toimii terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta ammattipätevyysdirektiivissä ja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

3 c §

Oikeus harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia Suomessa osana kansainvälistä apua

Tätä lakia ei sovelleta henkilöön, joka harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia osana kansainvälistä apua, jota on pyydetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) 2, 4 tai 5 §:n mukaisesti.

4 §

Oikeus harjoittaa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin ammattia yliopistossa suoritetun koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta henkilölle, joka on suorittanut yliopistolaissa (558/2009) tarkoitetussa yliopistossa lääketieteen lisensiaatin tai hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon, oikeuden harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut 4 a §:ssä tarkoitetun erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutuksen.

5 §

Oikeus harjoittaa eräitä muita terveydenhuollon ammatteja ja ammattinimikkeen käyttöoikeus Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa proviisorin, psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, sairaanhoitajan, kättilön, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa.

Henkilöllä, joka on suorittanut nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa, on oikeus käyttää kyseistä ammattinimikettä. Jos ammattiin johtavaa koulutusta ei ole säännelty, ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä on, että Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt koulutuksen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan koulutuksen hyväksymisestä.

6 §

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (*EU-valtio*) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (*ETA-valtio*) kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista

pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi lääkärin tai hammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä unionin tunnustamissäännöksissä mainituilla, Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

6 a §

Lääkärin perustutkinnon toisessa EU- tai ETA-valtiossa suorittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kirjallisesti nimetyn, kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa terveydenhuollon toimintayksikössä henkilölle, joka on suorittanut lääkärin perustutkinnon sellaisessa EU- tai ETA-valtiossa, jossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Ammatinharjoittamisoikeus myönnetään kolmen vuoden määräajaksi. Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä pidentää kolmen vuoden määräaikaa.

Jos hakija on aloittanut 1 momentissa tarkoitettut lääketieteen opinnot ennen 1 päivää tammikuuta 2012 ja hän on toiminut 1 momentissa säädetyn ajan Lupa- ja valvontaviraston määrittelemien ehtojen mukaisesti lääkärin tehtävissä, Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta hakijalle oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa itsenäisesti.

7 §

Oikeus harjoittaa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammatin harjoittamiseen itsenäisesti.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle,

jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää Suomessa nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa niiden määrittämisestä säädetään. Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön koulutuksen suorittanut EU- tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettulla erikoissairaanhoitajalla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoe.

8 a §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Lupa- ja valvontavirasto myöntää oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevassa 8 §:ssä säädetään.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

8 b §

EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito

Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä vaatia EU- tai ETA-valtion kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Lupa- ja valvontavirasto voi vaatia kielitaidon tarkistamista vasta kun ammattipätevyys on tunnustettu tai 8 c §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti myönnetty.

8 c §

Eurooppalainen ammattikortti

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myöntämisestä, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämismenettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/983.

8 d §

Ensihoitajan ammattipätevyyden tunnustaminen

Lupa- ja valvontavirasto päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin vaadittavan koulutuksen muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa. Ammattipätevyyden tunnustamiseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 §:ssä säädetään yleisen tunnustamisjärjestelmän mukaisesta menettelystä.

9 §

Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen oikeus harjoittaa itsenäisesti 6, 6 a, 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjallinen ennakkoilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle siirtyessään tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. Sama koskee EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa laillinen oikeus toimia itsenäisesti nimikesuojatun ammattihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää tätä ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Ammatinharjoittajalle myönnetty eurooppalainen ammattikortti toimii tässä momentissa tarkoitettuna ennakkoilmoituksena.

Ilmoitus on voimassa vuoden, ja se on uudistettava, jos henkilö aikoo jatkaa palvelujen tarjoamista. Kun palveluja on tarkoitus tarjota ensimmäistä kertaa, ilmoitukseen tulee liittää asiakirjat, jotka osoittavat, että palvelujen tarjoajalla on oikeus toimia laillisesti sijoittautumisvaltiossa ja että hän täyttää muut ammattipätevyysdirektiivissä palvelujen tarjoamiselle säädetyt edellytykset. Jos jokin palvelujen tarjoajan toimimisoikeuteen vaikuttava seikka muuttuu merkittävästi, tämän tulee toimittaa tätä koskevat asiakirjat Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen tekemisestä ja siihen liitettävistä asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensimmäistä kertaa. Ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan silloin, kun sen tarkoituksena on välttää palvelujen tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta. Tarkistamisessa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tätä

tarkoitusta varten. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia ammatinharjoittajia. Lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava palvelujen tarjoajalle vastaavassa ajassa ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä ei ole tehty edellä mainituissa määräaajoissa.

Jos palvelujen tarjoajan saaman koulutuksen ja asianomaisen ammatin harjoittajalta Suomessa edellytetyn koulutuksen välillä on olennainen ero, joka saattaa vaarantaa potilasturvallisuuden, Lupa- ja valvontaviraston on annettava palvelujen tarjoajalle mahdollisuus osoittaa kelpoisuuskokeen avulla, että hän on hankkinut puuttuvat tiedot tai pätevyyden. Mahdollisuus ammattipätevyyden osoittamiseen on annettava siten, että palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa kuukauden kuluessa siitä, kun päätös ammattipätevyyden tarkistamisesta on tehty.

Kun palvelujen tarjoajan ammattipätevyys on tarkistettu, palvelujen tarjoamisessa on käytettävä tässä laissa tarkoitettua ammattinimikettä. Ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien harjoittajien on käytettävä palveluja tämän pykälän nojalla tarjotessaan vastaavasti tässä laissa tarkoitettua ammattinimikettä. Jos Lupa- ja valvontavirasto on luopunut ammattipätevyyden tarkistamisesta, ammattinimikkeen käyttöön sovelletaan, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään.

10 §

EU- tai ETA-valtiossa koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-valtiossa, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä tämän lain mukainen pätevyys ja riittävä kielitaito. Lupa- ja valvontavirasto voi vastaavasti hakemuksesta myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan, Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-valtiossa, oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

10 a §

Ammatillinen harjoittelu

Jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen, Lupa- ja valvontaviraston on tunnustettava toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu.

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritetun harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

11 §

EU- tai ETA-valtion kansalaisen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suorittaman koulutuksen tunnustaminen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan, Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset. Lupa- ja valvontavirasto myöntää vastaavasti hakemuksesta EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut EU- tai ETA-alueen ulkopuolella Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen, oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1–3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai oikeuden käyttää Suomessa nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suoritettua koulutuksen perusteella on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa myönnetty oikeus toimia asianomaisessa ammatissa edellyttäen, että henkilö on toiminut tässä ammatissa EU- tai ETA-valtiossa oikeuden myöntämisen jälkeen vähintään kolmen vuoden ajan. Oikeuden myöntämiseen sovelletaan, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään.

13 §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä tämän lain mukainen pätevyys ja riittävä kielitaito. Lupa- ja valvontavirasto voi vastaavasti hakemuksesta myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan, Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

14 §

Erikoispätevyys

Erikoispätevyyden omaava laillistettu ammattihenkilö on sellainen Suomen kansalainen tai ulkomaalainen, joka on suorittanut erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen Suomessa, taikka Suomen tai jonkin muun EU- tai ETA-valtion kansalainen, joka on suorittanut jossakin

muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa muun erikoispätevyyden kuin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitetun erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen tai EU- tai ETA-alueen ulkopuolella erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen, jonka Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt. Lisäksi vaaditaan, että asianomainen on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto sisällyttää erikoispätevyyden toteamista koskevasta hakemuksesta tiedon erikoispätevyydestä 24 a §:ssä tarkoitettuun terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin.

14 a §

Hakemuksen liitteet

Hakijan on 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava lisäksi Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä sellaiset hänen koulutustaan koskevat tiedot, joiden avulla Lupa- ja valvontavirasto voi määrittää mahdolliset olennaiset erot Suomessa vaadittavaan koulutukseen verrattuna.

Lupa- ja valvontavirasto voi vaatia oikeaksi todistettua jäljennöstä Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua koulutuksen osalta vain, jos on perusteltua epäillä jäljennöksen aitoutta eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Jos hakija on suorittanut koulutuksensa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa ja asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

Terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ilmoittamaan Lupa- ja valvontavirastolle väestötietojärjestelmän mukaisen henkilötunnuksensa heti sen saatuaan.

Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö ja jos hakijan kansalaisuus, henkilöllisyys ja koulutus ovat luotettavasti selvitettävissä muulla tavalla. Erityisistä syistä Lupa- ja valvontavirasto voi myös muissa tilanteissa poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista.

14 b §

Hakemuksen käsittely eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 6, 7 ja 8 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 4 momentissa tarkoitetulle sekä 12 §:n nojalla ammattipätevyyden tunnustamista hakevalle hakijalle tämän toimittamien asiakirjojen vastaanottamisesta sekä mahdollisesti puuttuvista asiakirjoista kuukauden kuluessa asiakirjojen vastaanottamisesta. Edellä tarkoitettuun hakemukseen on annettava päätös viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta. Jos hakemuksen käsittelyyn sovelletaan unionin tunnustamissäännösten mukaista yleistä tunnustamisjärjestelmää, päätös hakemukseen on kuitenkin annettava viimeistään neljän kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta.

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tai hammaslääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:ssä säädetystä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat:

Hakija ei voi suorittaa Lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai ammatillista harjoittelua ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

Jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö, Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista, jos hakijan henkilöllisyys, kansalaisuus ja koulutus ovat luotettavasti osoitettavissa muulla tavoin. Erityisistä syistä Lupa- ja valvontavirasto voi myös muissa tilanteissa poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista.

19 §

Määräysten noudattaminen ja tietojen antaminen

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen ammattitoiminnassaan noudattamaan, mitä Lupa- ja valvontavirasto säännösten tai määräysten nojalla määrää.

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset ilmoitukset, selitykset ja selvitykset.

20 §

Oikeus tuottaa palveluja

Terveystieteiden ammattihenkilön oikeudesta tuottaa terveystieteiden palveluja säädetään sosiaali- ja terveystieteiden valvonnasta annetussa laissa (741/2023).

22 a §

Yksilöintitunnus

Lupa- ja valvontavirasto antaa lääkärille ja hammaslääkärille, tämän lain nojalla säädettyt opinnot suorittaneelle lääketieteen tai hammaslääketieteen opiskelijalle sekä lääkkeen määräämiseen oikeutetulle sairaanhoitajalle, suuhygienistille ja optikolle yksilöintitunnuksen, jota tämän tulee käyttää laatiessaan lääkemääräyksiä.

23 b §

Rajattu lääkkeenmääräminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetusta lisäkoulutuksesta ja tarvittaessa rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä käytännön kokemuksesta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset rajatussa lääkkeiden määräämisessä noudatettavista toimintatavoista ja menettelyistä, sekä lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmääräminen voi koskea. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa 3 momentissa tarkoitetun kirjallisen määräyksen kaavan.

23 e §

Lääkkeenmääräämisen ilmoittaminen

Edellä 23 b §:n 2 momentissa ja 23 c §:n 3 momentissa tarkoitetun määräyksen antajan tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle jäljennös rajattua ja määräaikaista lääkkeenmääräämistä koskevasta kirjallisesta määräyksestä ja määräykseen tehdyistä muutoksista sekä tieto lääkkeenmääräämisen päättymisestä.

24 §

Ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto valvoo elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja hammasamalgamaa käyttäviä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista.

Lupa- ja valvontavirastossa on terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (530/2025) 15 §:ssä.

24 a §

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

2) Lupa- ja valvontaviraston ratkaisu, jossa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnassa on todettu virheellisyyttä, laiminlyöntejä tai moitittavuutta, sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- ja vankeusrangaistuksesta, viraltapanosta tai virantoimituksesta pidättämisestä;

6) sellaisen laillistettavaan terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön nimi, väestötietojärjestelmän mukainen henkilötunnus ja kotiosoite, johon Lupa- ja valvontavirasto on kohdistanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kurinpitotoimenpiteen tai turvaamistoimenpiteen sekä tiedot edellä tarkoitetuista valvontatoimenpiteistä;

24 b §

Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja EU- ja ETA-valtion viranomaiselle terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan myöntämiseksi ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 4 momentissa tarkoitettuja tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle valmiuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa kopioiden tai sähköisessä muodossa keskusrekisteristä rekisteröidyn nimi- ja yhteystietoja, rekisteröintinumeron sekä tietoja voimassa olevasta ammatinharjoittamisoikeudesta ja -luvasta sekä koulutuksesta rekisteröidyn ammattiin liittyvän informaation lähettämistä varten.

Siitä poiketen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja Lupa- ja valvontaviraston ratkaisusta sekä ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta ja virantoimituksesta pidättämisestä saa antaa vain tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten taikka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi taikka terveydenhuoltoon liittyvää toimintaa varten terveydenhuollon toimintayksikölle, apteekille sekä terveydenhuollon alalla toimivalle yhteisölle, jollei kysymys ole yksittäistä rekisteröityä koskevista tiedoista. Siitä poiketen, mitä mainitussa laissa säädetään, tieto tämän lain 22 a §:ssä tarkoitettua yksilöintitunnuksesta saadaan antaa vain viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi, apteekille sekä tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten.

Tietojen antamisesta perittävistä maksuista säädetään erikseen. Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedon antaminen on maksutonta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö saa maksutta pyynnöstään Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin perustuvan tietopalvelun lukuun ottamatta osuutta, jonka Lupa- ja valvontavirasto hankkii ulkopuoliselta palvelujen tuottajalta.

24 c §

Julkinen tietopalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon terveydenhuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*). Lisäksi julkinen tietopalvelu voi sisältää tiedon laillistetun ammattihenkilön tehtävässä toimimaan oikeutetun lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijan nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja opintojen aloittamisajankohdasta.

Lupa- ja valvontaviraston tulee poistaa terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon terveydenhuollon

ammattihenkilön kuolemasta tai kun terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu, ammatinharjoittamislupa on peruutettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

25 §

Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn takia kykenemätön toimimaan ammatissaan, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (*ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen*). Ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämisestä aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (*ammattitaidon selvittäminen*). Ammattitaidon selvittämisestä syntyneet kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei suostu 1 tai 2 momentissa säädettyyn selvittämiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammatinimikettä.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattioikeutta hakeva henkilö on 1 momentissa tarkoitetuista syistä kykenemätön toimimaan asianomaisessa ammatissa, Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää hakijalta ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämistä lääkärintarkastuksen tai sairaalatutkimuksen avulla.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakevan henkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää hakijalta ammattitaidon selvittämistä työkokeiluun, työnäytteen tai kuulustelun avulla.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakeva ei suostu 4 tai 5 momentissa säädettyyn selvittämiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi hylätä hakemuksen. Ammattioikeutta hakevan henkilön ammatillisen toimintakyvyn, terveydentilan tai ammattitaidon selvittämisestä syntyneitä kuluja ei korvata valtion varoista.

26 §

Seuraamukset virheellisestä toiminnasta

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen terveydenhuollon ammattihenkilölle virheellisestä toiminnasta, jos terveydenhuollon ammattihenkilö:

1)laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a tai 19–21 §:ssä säädetyn velvollisuuden taikka lääkäri tai hammaslääkäri laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a, 19–22 tai 23 §:ssä säädetyn velvollisuuden;

2)suorittaa sellaisia tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä riittämättömänä tai hänen toimintamahdollisuuksiaan rajoitettuina; tai

3) toimii muutoin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla virheellisesti tai moitittavasti.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

1)antaa hänelle tarkempia määräyksiä ja ohjeita ammatitoimintaa varten;

2)rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määräajaksi tai toistaiseksi;

3)poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi tai toistaiseksi;

4)kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä määräajaksi tai toistaiseksi; taikka

5)peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden.

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos asia ei anna aihetta 2 momentissa tai 33 §:ssä mainittuun toimenpiteeseen, antaa terveydenhuollon ammattihenkilölle huomautuksen tai kiinnittää hänen huomiotansa asianmukaiseen ammattitoimintaan. Tässä momentissa tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

27 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan, ja tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman ja jos rikokseen liittyvistä asianhaaroista on havaittavissa, ettei hän ole sen luottamuksen arvoinen, jota hänen tulee nauttia, Lupa- ja valvontavirasto voi laillistetulta ammattihenkilöltä poistaa määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti ammatinharjoittamisoikeuden tai luvan saaneelta ammattihenkilöltä peruuttaa ammatinharjoittamisluvan määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä määräajaksi tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jo ennen kuin tuomioistuimen päätös, jolla terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen taikka viralta pantavaksi tai virantoimituksesta erotettavaksi, on saanut lainvoiman, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

28 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka muulla tavoin perustellusti todetun ammatitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan terveydenhuollon ammattihenkilönä, Lupa- ja valvontavirasto voi päättää 26 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

29 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 25–28 §:ssä tarkoitettuja asioita Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa väliaikaisesti kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai väliaikaisesti rajoittaa oikeutta harjoittaa ammattia taikka väliaikaisesti peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan tai väliaikaisesti kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

31 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta taikka poistaa sen. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilön omasta pyynnöstä.

31 a §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto voi poistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilöltä, joka on saanut ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden Suomessa sen jälkeen, kun toinen EU- tai ETA-valtio on saman koulutuksen perusteella myöntänyt hänelle oikeuden, ja joka on menettänyt oikeutensa tai sitä on rajoitettu kyseisessä toisessa EU- tai ETA-valtiossa.

32 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

Kun terveydenhuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määräajaksi tai toistaiseksi taikka sitä on rajoitettu tai se on kielletty, kun hänen ammatinharjoittamislupansa on peruutettu taikka kun häntä on kielletty käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä, terveydenhuollon ammattihenkilö voi Lupa- ja valvontavirastolta uudelleen hakea ammatinharjoittamisoikeuden palauttamista tai sen rajoituksen poistamista, ammatinharjoittamisluvan palauttamista taikka nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttamista, jos ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen, ammatinharjoittamisluvan peruuttamisen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut.

33 §

Kirjallinen varoitus

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ammatritoiminnassaan on menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka syylistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin eikä virheellisyys tai laiminlyönti ole sen laatuista, että häntä olisi syytettävä tuomioistuimessa, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

37 §

Ammatinharjoittamisoikeutta tai ammatinimikkeen käyttöoikeutta koskevan hakemuksen hylkääminen

Jos hakija täyttää 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 6, 7 tai 8 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11 tai 12 §:ssä säädettyt vaatimukset, Lupa- ja valvontavirasto voi hylätä hakemuksen vain sellaisella perusteella, jolla laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta voidaan rajoittaa tai se voidaan poistaa taikka jolla nimikesuojattua ammattihenkilöä voidaan kieltää käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammatinimikettä.

38 §

Kuuleminen

Ennen 25–28 §:ssä tarkoitetun asian lopullista ratkaisemista Lupa- ja valvontaviraston on varattava terveydenhuollon ammattihenkilölle tilaisuus antaa selitys asiassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista kuulla asiantuntijoita.

39 §

Muutoksenhaku

Muuhun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksesta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Jos Lupa- ja valvontavirasto ei ole antanut päätöstä 14 b §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

40 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, huoltotoimintaa tai sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta yhteisöltä tai laitokselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

40 a §

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoita sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneita koskevien tietojen ilmoittaminen

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tiedot tämän lain nojalla säädetyt opinnot suorittaneiden lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoiden nimestä, henkilötunnuksista, opintojen aloittamisajankohdista ja suoritetuista opinnoista. Lääketieteen opiskelijoiden osalta tiedot tulee ilmoittaa erikseen neljään ensimmäiseen opintovuoteen ja erikseen viiteen ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot suorittaneista opiskelijoista.

Lääketieteen koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tiedot yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneiden lääkäreiden nimestä ja henkilötunnuksesta.

Lupa- ja valvontavirasto merkitsee 24 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua yleislääketieteen erityiskoulutuksen tai sitä vastaavan koulutuksen suorittaneen lääkärin ilmoituksen perusteella. Ilmoituksen on sisällettävä tieto yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneen lääkärin nimestä, henkilötunnuksesta ja suoritetuista opinnoista.

40 b §

Tuomioistuimen ratkaisua koskeva ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää Lupa- ja valvontavirastolle jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt terveydenhuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon terveydenhuollon ammattihenkilö on syylästynyt ammattitoiminnassaan.

40 c §

Hälytysmekanismi

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava muiden EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, poistamisesta, luvan peruuttamisesta, ammatinharjoittamisen kieltämisestä taikka ammatinimikkeen käytön kieltämisestä sekä siitä, että tuomioistuin on todennut mainitun henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä. Lupa- ja valvontaviraston tulee tehdä ilmoitus komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä (*IMI-järjestelmä*) lähetettävällä hälytyksellä kolmen vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomioistuimen tuomion antamisesta.

Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai oikeuden poiston ilmoitettua kestoja koskevista muutoksista. Lisäksi sen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun kiellon tai rajoituksen voimassaolo on lakannut.

40 d §

Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

42 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta, peruutetusta tai palautetusta ammatinharjoittamisluvasta taikka nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä kuulutettava virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 15 §:n 3 momentti, sekä
muutetaan 6–8 ja 10 §, 11 §:n 1–3 momentti, 15 §:n 2 ja 4 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 ja 4 kohta, 17 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 20–29 § sekä 30 §:n 2 ja 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 925/2017, 16 §:n 2 momentin 4 kohta laissa 740/2024 ja 27 § sekä 30 §:n 2 ja 4 momentti laissa 597/2022,
seuraavasti:

6 §

Tietojen antaminen valvontaviranomaiselle

Sosiaalihuollon ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

7 §

Oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa suoritettuna koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä.

8 §

Oikeus harjoittaa sosionomin, geronomin ja kuntoutuksen ohjaajan ammattia Suomessa suoritettuna koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa geronomin ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa kuntoutuksen ohjaajan ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

10 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa koulutuksen saanut EU- tai ETA-valtion kansalainen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) mukaisesti oikeuden harjoittaa Suomessa tämän lain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain mukaisesti oikeuden käyttää Suomessa nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa niiden määrittämisestä säädetään.

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta sekä hakijalle asetettavista muista pätevyysvaatimuksista.

15 §

Ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa.

Lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (530/2025) 15 §:ssä.

16 §

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

3) Lupa- ja valvontaviraston sosiaalihuollon ammattihenkilölle tämän lain mukaisesti antama huomautus sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- tai vankeusrangaistuksesta tai viraltapanosta;

4) sellaisen laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön, tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivan henkilön tai muun tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön tehtävissä toimivan henkilön, jolle Lupa- ja valvontavirasto on antanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kirjallisen varoituksen tai turvaamistoimenpiteen, nimi, henkilötunnus ja kotiosoite sekä tiedot edellä tarkoitettusta valvontatoimenpiteestä.

17 §

Tietojen antaminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 16 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

18 §

Julkinen tietopalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*).

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava sosiaalihuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön kuolemasta tai kun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

19 §

Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemätön toimimaan ammatissaan, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (*ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen*).

Jos on perusteltua aihetta olettaa, että sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidoissa tai ammattitiedoissa on puutteita, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (*ammattitaidon selvittäminen*).

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö ei suostu ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan tai ammattitaidon selvittämiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

20 §

Seuraamukset virheellisestä menettelystä

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen sosiaalihuollon ammattihenkilön virheellisestä toiminnasta, jos sosiaalihuollon ammattihenkilö:

- 1) laiminlyö 4–6 §:ssä säädetyn velvollisuuden;
- 2) suorittaa tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä selvästi riittämättöminä;
- 3) toimii ammatitoiminnassaan muuten kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla olennaisesti virheellisesti.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

- 1) antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle tarkempia määräyksiä ammatitoimintaa varten;
- 2) rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määräajaksi tai toistaiseksi taikka poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi tai toistaiseksi;
- 3) kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä määräajaksi tai toistaiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos asia ei anna aihetta 2 momentissa tai 25 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen, kiinnittää sosiaalihuollon ammattihenkilön huomiota asianmukaiseen ammatitoimintaan tai kehottaa häntä korjaamaan todetun puutteen tai epäkohdan taikka antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle huomautuksen vastaisen varalle. Tässä momentissa tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston antamaan huomautukseen tai huomion kiinnittämiseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, jos ammattihenkilön virheellinen toiminta tai tehtävien laiminlyönti ovat luonteeltaan vakavia eivätkä ammattihenkilölle annetut lievemmat seuraamukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

21 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatissa, Lupa- ja valvontavirasto voi päättää 20 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

22 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan ja rikoksesta ilmenevien seikkojen perusteella voidaan epäillä, että ammattitoiminnan jatkaminen vaarantaisi asiakasturvallisuutta, Lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen toistaiseksi taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä toistaiseksi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jos edellä tarkoitetusta rikoksesta ilmenevät seikat ja siihen liittyvät olosuhteet ovat erittäin raskauttavat, Lupa- ja valvontavirasto voi poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden pysyvästi tai kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä pysyvästi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

23 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 19–22 §:ssä tarkoitettuja asioita Lupa- ja valvontavirasto voi asiakasturvallisuuden niin vaatiessa väliaikaisesti rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai kieltää väliaikaisesti nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

24 §

Ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai poistaminen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi sosiaalihuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen. Lupa- ja valvontavirasto voi poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön omasta pyynnöstä oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä.

25 §

Kirjallinen varoitus

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on ammattitoiminnassaan menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä taikka syyllistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

26 §

Ammatinharjoittamisoikeuden taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määrääjäksi tai toistaiseksi tai sitä on rajoitettu taikka häntä on kielletty käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä, Lupa- ja valvontaviraston on hakemuksesta palautettava ammatinharjoittamisoikeus, poistettava sen rajoitus tai palautettava ammattinimikkeen käyttöoikeus, jos ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut. Hakijan tulee liittää hakemukseensa selvitys edellä tarkoitetun syyn lakkaamisesta.

27 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköltä, Potilasvakuutuskeskukselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

28 §

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää Lupa- ja valvontavirastolle jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt sosiaalihuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon sosiaalihuollon ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnassaan.

29 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta taikka sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä kuulutettava Virallisessa lehdessä.

30 §

Muutoksenhaku

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003) Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Jos Lupa- ja valvontavirasto ei ole antanut päätöstä 14 §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään

päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.11.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso

1.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 §:n 3 ja 5 momentti sekä 30 §, sellaisina kuin ne ovat, 24 §:n 3 ja 5 momentti laissa 1550/2009 sekä 30 § laissa 262/2015,

muutetaan 3 a §:n 3 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 ja 6 §, 6 a §:n 1 ja 3 momentti, 7, 8, 8 a—8 d ja 9 §, 10 §:n 2 momentti, 10 a, 11 ja 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 3, 4, 6 ja 7 momentti, 14 b §, 14 c §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, 19 ja 20 §, 22 a §:n 1 momentti, 23 b §:n 4 momentti, 23 e §, 24 §:n 2, 4 ja 6 momentti, 24 a §:n 1 momentti sekä 2 momentin 2 ja 6 kohta, 24 b §, 24 c §:n 1 ja 3 momentti, 25 ja 26 §, 27 §:n 1 ja 4 momentti, 28, 29, 31 ja 31 a §, 32 §:n 1 momentti, 33, 37 ja 38 §, 39 §:n 2 ja 4 momentti, 40, 40 a ja 40 b §, 40 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 40 d ja 42 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 a §:n 3 momentti, 8 a—8 d ja 10 a §, 14 a §:n 4 momentti, 14 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 31 a §, 40 c §:n 1 ja 2 momentti sekä 40 d § laissa 1659/2015, 4 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1355/2014, 5 ja 7 §, 10 §:n 2 momentti, 13 §, 14 a §:n 3, 6 ja 7 momentti, 14 b §, 14 c §:n 4 momentti, 25 §, 27 §:n 1 ja 4 momentti, 28, 29 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 33, 37, 38, 40 b ja 42 § laissa 262/2015, 6 § laeissa 312/2011 ja 1659/2015, 6 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 347/2017, 8 § laeissa 262/2015, 1659/2015 ja 519/2020, 9 § laeissa 262/2015 ja 1659/2015, 11 ja 40 a § laissa 312/2011, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 22 a §:n 1 momentti ja 23 e § laissa 433/2010, 19 ja 20 §, 24 §:n 2 ja 6 momentti, 24 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 2 kohta ja 26 § laissa 1550/2009, 23 b §:n 4 momentti laissa 533/2019, 24 §:n 4 momentti laissa 759/2018, 24 a §:n 2 momentin 6 kohta laissa 171/2017, 24 b § laeissa 1550/2009 ja 262/2015, 24 c §:n 1 ja 3 momentti laissa 46/2009 sekä 39 §:n 2 ja 4 momentti sekä 40 § laissa 596/2022, ja

lisätään lakiin uusi 3 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

*Lain suhde Euroopan unionin
lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen
lainsäädäntöön sekä toimivaltainen
viranomainen*

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

*Lain suhde Euroopan unionin
lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen
lainsäädäntöön sekä toimivaltainen
viranomainen*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontavirasto toimii terveydenhuollon

Lupa- ja valvontavirasto toimii
terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta

Voimassa oleva laki

ammattihenkilöiden osalta
ammattipätevyysdirektiivissä ja
ammattipätevyyden tunnustamisesta
annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena
viranomaisena.

Ehdotus

ammattipätevyysdirektiivissä ja
ammattipätevyyden tunnustamisesta
annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena
viranomaisena.

3 c §

***Oikeus harjoittaa säänneltyä
terveydenhuollon ammattia Suomessa
osana kansainvälistä apua***

*Tätä lakia ei sovelleta henkilöön, joka
harjoittaa Suomessa säänneltyä
terveydenhuollon ammattia osana
kansainvälistä apua, jota on pyydetty
kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai
muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta
päättöksenteosta annetun lain (418/2017) 2, 4
tai 5 §:n mukaisesti.*

4 §

*Oikeus harjoittaa lääkärin, hammaslääkärin,
erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin
ammattia yliopistossa suoritettun koulutuksen
perusteella*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontavirasto myöntää hakemuksesta
henkilölle, joka on suorittanut yliopistolaissa
(558/2009) tarkoitettussa yliopistossa
lääketieteen lisensiaatin tai
hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon,
oikeuden harjoittaa lääkärin tai
hammaslääkärin ammattia laillistettuna
ammattihenkilönä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontavirasto myöntää hakemuksesta
oikeuden harjoittaa erikoislääkärin tai
erikoishammaslääkärin ammattia
laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle,
joka on suorittanut 4 a §:ssä tarkoitettun
erikoislääkäri- tai
erikoishammaslääkärikoulutuksen.

4 §

*Oikeus harjoittaa lääkärin, hammaslääkärin,
erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin
ammattia yliopistossa suoritettun koulutuksen
perusteella*

*Lupa- ja valvontavirasto myöntää
hakemuksesta henkilölle, joka on suorittanut
yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettussa
yliopistossa lääketieteen lisensiaatin tai
hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon,
oikeuden harjoittaa lääkärin tai
hammaslääkärin ammattia laillistettuna
ammattihenkilönä.*

*Lupa- ja valvontavirasto myöntää
hakemuksesta oikeuden harjoittaa
erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin
ammattia laillistettuna ammattihenkilönä
henkilölle, joka on suorittanut 4 a §:ssä
tarkoitettun erikoislääkäri- tai
erikoishammaslääkärikoulutuksen.*

Oikeus harjoittaa eräitä muita terveydenhuollon ammatteja ja ammattinimikkeen käyttöoikeus Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa proviisorin, psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, sairaanhoitajan, kätilön, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa.

Henkilöllä, joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädettyyn ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa, on oikeus käyttää kyseistä ammattinimikettä. Jos ammattiin johtavaa koulutusta ei ole säännelty, ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä on, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt koulutuksen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (ETA-valtion) kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin

Oikeus harjoittaa eräitä muita terveydenhuollon ammatteja ja ammattinimikkeen käyttöoikeus Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa proviisorin, psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, sairaanhoitajan, kätilön, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa.

Henkilöllä, joka on suorittanut nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa, on oikeus käyttää kyseistä ammattinimikettä. Jos ammattiin johtavaa koulutusta ei ole säännelty, ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytyksenä on, että Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt koulutuksen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin johtavan koulutuksen hyväksymisestä.

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (ETA-valtion) kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu

Voimassa oleva laki

tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi lääkärin tai hammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä unionin tunnustamissäännöksissä mainituilla, Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

6 a §

Lääkärin perustutkinnon toisessa EU- tai ETA-valtiossa suorittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa eräissä tapauksissa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kirjallisesti nimetyn, kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikössä henkilölle, joka on suorittanut lääkärin perustutkinnon sellaisessa EU- tai ETA-valtiossa, jossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Ammatinharjoittamisoikeus myönnetään kolmen vuoden määräajaksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi

Ehdotus

muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi lääkärin tai hammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä unionin tunnustamissäännöksissä mainituilla, Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

6 a §

Lääkärin perustutkinnon toisessa EU- tai ETA-valtiossa suorittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kirjallisesti nimetyn, kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikössä henkilölle, joka on suorittanut lääkärin perustutkinnon sellaisessa EU- tai ETA-valtiossa, jossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Ammatinharjoittamisoikeus myönnetään kolmen vuoden määräajaksi. *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

perustellusta syystä pidentää kolmen vuoden määräaika.

Jos hakija on aloittanut 1 momentissa tarkoitetut lääketieteen opinnot ennen 1 päivää tammikuuta 2012 ja hän on toiminut 1 momentissa säädetyn ajan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määrittelemien ehtojen mukaisesti lääkärin tehtävissä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta hakijalle oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa itsenäisesti.

7 §

Oikeus harjoittaa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammatin harjoittamiseen itsenäisesti.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, terveydenhoitajan,

Ehdotus

valvontavirasto voi perustellusta syystä pidentää kolmen vuoden määräaika.

Jos hakija on aloittanut 1 momentissa tarkoitetut lääketieteen opinnot ennen 1 päivää tammikuuta 2012 ja hän on toiminut 1 momentissa säädetyn ajan *Lupa- ja valvontaviraston* määrittelemien ehtojen mukaisesti lääkärin tehtävissä, *Lupa- ja valvontavirasto* myöntää hakemuksesta hakijalle oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa itsenäisesti.

7 §

Oikeus harjoittaa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön ammatin harjoittamiseen itsenäisesti.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, terveydenhoitajan, fysioterapeutin,

Voimassa oleva laki

fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää Suomessa valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe siten kuin siitä säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa. Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön koulutuksen

Ehdotus

laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammasteknikon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää Suomessa nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, *Lupa- ja valvontavirastolla* on mahdollisuus määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe *noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa niiden määrittämisestä säädetään.* Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön koulutuksen

Voimassa oleva laki

suorittanut EU- tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettulla erikoissairaanhoitajalla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoe.

8 a §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevassa 8 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi evätä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

8 b §

EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä vaatia EU- tai ETA-valtion kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoikeuden tai

Ehdotus

suorittanut EU- tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettulla erikoissairaanhoitajalla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoe.

8 a §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Lupa- ja valvontavirasto myöntää oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät.

Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevassa 8 §:ssä säädetään.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

8 b §

EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito

Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä vaatia EU- tai ETA-valtion kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden

Voimassa oleva laki

ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia kielitaidon tarkistamista vasta kun ammattipätevyys on tunnustettu tai 8 c §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti myönnetty.

8 c §

Eurooppalainen ammattikortti

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myöntämisestä, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämismenettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/983.

8 d §

Ensihoitajan ammattipätevyyden tunnustaminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin vaadittavan koulutuksen muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa. Ammattipätevyyden tunnustamiseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 §:ssä säädetään yleisen tunnustamisjärjestelmän mukaisesta menettelystä.

Ehdotus

myöntämisen edellytyksenä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi vaatia kielitaidon tarkistamista vasta kun ammattipätevyys on tunnustettu tai 8 c §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti myönnetty.

8 c §

Eurooppalainen ammattikortti

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myöntämisestä, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä *Lupa- ja valvontaviraston* tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämismenettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/983.

8 d §

Ensihoitajan ammattipätevyyden tunnustaminen

Lupa- ja valvontavirasto päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin vaadittavan koulutuksen muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa. Ammattipätevyyden tunnustamiseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 §:ssä säädetään yleisen tunnustamisjärjestelmän mukaisesta menettelystä.

*Väliaikainen ja satunnainen palvelujen
tarjoaminen*

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen oikeus harjoittaa itsenäisesti 6, 6 a, 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjallinen ennakkoilmoitus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle siirtyessään tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. Sama koskee EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa laillinen oikeus toimia itsenäisesti valtioneuvoston asetuksella tarkoitettussa nimikesuojatun ammattihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää tätä ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Ammatinharjoittajalle myönnetty eurooppalainen ammattikortti toimii tässä momentissa tarkoitettuna ennakkoilmoituksena.

Ilmoitus on voimassa vuoden, ja se on uudistettava, jos henkilö aikoo jatkaa palvelujen tarjoamista. Kun palveluja on tarkoitus tarjota ensimmäistä kertaa, ilmoitukseen tulee liittää asiakirjat, jotka osoittavat, että palvelujen tarjoajalla on oikeus toimia laillisesti sijoittautumisvaltiossa ja että hän täyttää muut ammattipätevyysdirektiivissä palvelujen tarjoamiselle säädetty edellytykset. Jos jokin palvelujen tarjoajan toimimisoikeuteen vaikuttava seikka muuttuu merkittävästi, tämän tulee toimittaa tätä koskevat asiakirjat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen tekemisestä ja siihen liitettävistä asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensimmäistä kertaa.

*Väliaikainen ja satunnainen palvelujen
tarjoaminen*

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen oikeus harjoittaa itsenäisesti 6, 6 a, 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjallinen ennakkoilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle* siirtyessään tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. Sama koskee EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa laillinen oikeus toimia itsenäisesti nimikesuojatun ammattihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää tätä ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Ammatinharjoittajalle myönnetty eurooppalainen ammattikortti toimii tässä momentissa tarkoitettuna ennakkoilmoituksena.

Ilmoitus on voimassa vuoden, ja se on uudistettava, jos henkilö aikoo jatkaa palvelujen tarjoamista. Kun palveluja on tarkoitus tarjota ensimmäistä kertaa, ilmoitukseen tulee liittää asiakirjat, jotka osoittavat, että palvelujen tarjoajalla on oikeus toimia laillisesti sijoittautumisvaltiossa ja että hän täyttää muut ammattipätevyysdirektiivissä palvelujen tarjoamiselle säädetty edellytykset. Jos jokin palvelujen tarjoajan toimimisoikeuteen vaikuttava seikka muuttuu merkittävästi, tämän tulee toimittaa tätä koskevat asiakirjat *Lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoituksen tekemisestä ja siihen liitettävistä asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensimmäistä kertaa.

Voimassa oleva laki

Ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan silloin, kun sen tarkoituksena on välttää palvelujen tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta. Tarkistamisessa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammatinharjoittajia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava palvelujen tarjoajalle vastaavassa ajassa ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä ei ole tehty edellä mainituissa määräajoissa.

Jos palvelujen tarjoajan saaman koulutuksen ja asianomaisen ammatin harjoittajalta Suomessa edellytetyn koulutuksen välillä on olennainen ero, joka saattaa vaarantaa potilasturvallisuuden, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on annettava palvelujen tarjoajalle mahdollisuus osoittaa kelpoisuuskokeen avulla, että hän on hankkinut puuttuvat tiedot tai pätevyden. Mahdollisuus ammattipätevyyden osoittamiseen on annettava siten, että palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa kuukauden kuluessa siitä, kun päätös ammattipätevyyden tarkistamisesta on tehty.

Kun palvelujen tarjoajan ammattipätevyys on tarkistettu, palvelujen tarjoamisessa on käytettävä tässä laissa tai valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettua ammattinimikettä. Ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien harjoittajien on käytettävä palveluja tämän pykälän nojalla tarjotessaan vastaavasti tässä

Ehdotus

Ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan silloin, kun sen tarkoituksena on välttää palvelujen tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta. Tarkistamisessa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammatinharjoittajia.

Lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava palvelujen tarjoajalle vastaavassa ajassa ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä ei ole tehty edellä mainituissa määräajoissa.

Jos palvelujen tarjoajan saaman koulutuksen ja asianomaisen ammatin harjoittajalta Suomessa edellytetyn koulutuksen välillä on olennainen ero, joka saattaa vaarantaa potilasturvallisuuden, *Lupa- ja valvontaviraston* on annettava palvelujen tarjoajalle mahdollisuus osoittaa kelpoisuuskokeen avulla, että hän on hankkinut puuttuvat tiedot tai pätevyden. Mahdollisuus ammattipätevyyden osoittamiseen on annettava siten, että palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa kuukauden kuluessa siitä, kun päätös ammattipätevyyden tarkistamisesta on tehty.

Kun palvelujen tarjoajan ammattipätevyys on tarkistettu, palvelujen tarjoamisessa on käytettävä tässä laissa tarkoitettua ammattinimikettä. Ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien harjoittajien on käytettävä palveluja tämän pykälän nojalla tarjotessaan vastaavasti tässä laissa

Voimassa oleva laki

laissa tarkoitettua ammattinimikettä. Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on luopunut ammattipätevyyden tarkistamisesta, ammattinimikkeen käyttöön sovelletaan, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään.

10 §

*EU- tai ETA-valtiossa koulutuksen saanut
kolmannen maan kansalainen*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-valtiossa, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä valtioneuvoston asetuksella säädetty pätevyys ja riittävä kielitaito. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vastaavasti hakemuksesta myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädettyyn ammattiin johtavan, lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-valtiossa, oikeuden käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

10 a §

Ammatillinen harjoittelu

Jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen, Sosiaali- ja

Ehdotus

tarkoitettua ammattinimikettä. Jos *Lupa- ja valvontavirasto* on luopunut ammattipätevyyden tarkistamisesta, ammattinimikkeen käyttöön sovelletaan, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään.

10 §

*EU- tai ETA-valtiossa koulutuksen saanut
kolmannen maan kansalainen*

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-valtiossa, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä *tämän lain mukainen* pätevyys ja riittävä kielitaito. *Lupa- ja valvontavirasto* voi vastaavasti hakemuksesta myöntää muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle muun kuin EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut *nimikesuojatun ammattihenkilön* ammattiin johtavan, *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-valtiossa, oikeuden käyttää *nimikesuojatun ammattihenkilön* ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

10 a §

Ammatillinen harjoittelu

Jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen, *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

terveysalan lupa- ja valvontaviraston on tunnustettava toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto julkaisee suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

11 §

EU- tai ETA-valtion kansalaisen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suorittaman koulutuksen tunnustaminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä valtioneuvoston asetuksella säädetty mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä valtioneuvoston asetuksella säädetty mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella

Ehdotus

valvontaviraston on tunnustettava toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu.

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

11 §

EU- tai ETA-valtion kansalaisen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suorittaman koulutuksen tunnustaminen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan, Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän vastaavan koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella ja joka on osoittanut täyttävänsä tämän lain mukaiset mahdolliset muut

Voimassa oleva laki

ja joka on osoittanut täyttävänsä valtioneuvoston asetuksella säädetty mahdolliset muut pätevyysvaatimukset. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää vastaavasti hakemuksesta EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut EU- tai ETA-alueen ulkopuolella Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen, oikeuden käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1–3 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai oikeuden käyttää Suomessa valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suoritettua koulutuksen perusteella on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa myönnetty oikeus toimia asianomaisessa ammatissa edellyttäen, että henkilö on toiminut tässä ammatissa EU- tai ETA-valtiossa oikeuden myöntämisen jälkeen vähintään kolmen vuoden ajan. Oikeuden myöntämiseen sovelletaan, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään.

13 §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä valtioneuvoston asetuksella säädetty pätevyys

Ehdotus

pätevyysvaatimukset. *Lupa- ja valvontavirasto* myöntää vastaavasti hakemuksesta EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, joka on suorittanut EU- tai ETA-alueen ulkopuolella *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymän koulutuksen, oikeuden käyttää *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1–3 momentissa säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai oikeuden käyttää Suomessa *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suoritettua koulutuksen perusteella on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa myönnetty oikeus toimia asianomaisessa ammatissa edellyttäen, että henkilö on toiminut tässä ammatissa EU- tai ETA-valtiossa oikeuden myöntämisen jälkeen vähintään kolmen vuoden ajan. Oikeuden myöntämiseen sovelletaan, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään.

13 §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saanut kolmannen maan kansalainen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ja määräämnsä ehdoin myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut koulutuksensa EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, ammatinharjoittamisluvan 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin tai oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä, *tämän lain mukainen* pätevyys ja riittävä kielitaito. *Lupa- ja valvontavirasto* voi vastaavasti

Voimassa oleva laki

ja riittävä kielitaito. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vastaavasti hakemuksesta myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädettyyn ammattiin johtavan, lupa- ja valvontaviraston hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, oikeuden käyttää *valtioneuvoston asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

14 §

Erikoispätevyys

Erikoispätevyyden omaava laillistettu ammattihenkilö on sellainen Suomen kansalainen tai ulkomaalainen, joka on suorittanut erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen Suomessa, taikka Suomen tai jonkin muun EU- tai ETA-valtion kansalainen, joka on suorittanut jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa muun erikoispätevyyden kuin 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen tai EU- tai ETA-alueen ulkopuolella erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen, jonka Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta hyväksynyt. Lisäksi vaaditaan, että asianomainen on osoittanut täyttävänsä valtioneuvoston asetuksella säädetty mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sisällyttää erikoispätevyyden toteamista koskevasta hakemuksesta tiedon *valtioneuvoston asetuksella säädettävästä* erikoispätevyydestä 24 a §:ssä tarkoitettuun terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin.

14 a §

Hakemuksen liitteet

Ehdotus

hakemuksesta myöntää henkilölle, joka ei ole EU- tai ETA-valtion kansalainen ja joka on suorittanut *nimikesuojatun ammattihenkilön* ammattiin johtavan, *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymän koulutuksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella, oikeuden käyttää *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä Suomessa edellyttäen, että hakijalla on tehtävän edellyttämä riittävä kielitaito.

14 §

Erikoispätevyys

Erikoispätevyyden omaava laillistettu ammattihenkilö on sellainen Suomen kansalainen tai ulkomaalainen, joka on suorittanut erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen Suomessa, taikka Suomen tai jonkin muun EU- tai ETA-valtion kansalainen, joka on suorittanut jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa muun erikoispätevyyden kuin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitetun erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen tai EU- tai ETA-alueen ulkopuolella erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen, jonka *Lupa- ja valvontavirasto* on hakemuksesta hyväksynyt. Lisäksi vaaditaan, että asianomainen on osoittanut täyttävänsä *tämän lain mukaiset* mahdolliset muut pätevyysvaatimukset.

Lupa- ja valvontavirasto sisällyttää erikoispätevyyden toteamista koskevasta hakemuksesta tiedon erikoispätevyydestä 24 a §:ssä tarkoitettuun terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin.

14 a §

Hakemuksen liitteet

Voimassa oleva laki

Hakijan on 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä sellaiset hänen koulutustaan koskevat tiedot, joiden avulla lupa- ja valvontavirasto voi määrittää mahdolliset olennaiset erot Suomessa vaadittavaan koulutukseen verrattuna.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia oikeaksi todistettua jäljennöstä Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua koulutuksen osalta vain, jos on perusteltua epäillä jäljennöksen aitoutta eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Jos hakija on suorittanut koulutuksensa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa ja asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

Terveystietojärjestelmän ammattihenkilö on velvollinen ilmoittamaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle väestötietojärjestelmän mukaisen henkilötunnuksensa heti sen saatuaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poiketa edellä esitetystä asiakirjavaatimuksista, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö ja jos hakijan kansalaisuus, henkilöllisyys ja koulutus ovat luotettavasti selvitettävissä muulla tavalla. Erityisistä syistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi myös muissa tilanteissa poiketa edellä esitetystä asiakirjavaatimuksista.

14 b §

Hakemuksen käsittely eräissä tapauksissa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 6–8 §:ssä, 10

Ehdotus

Hakijan on 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava lisäksi *Lupa- ja valvontaviraston* pyynnöstä sellaiset hänen koulutustaan koskevat tiedot, joiden avulla *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrittää mahdolliset olennaiset erot Suomessa vaadittavaan koulutukseen verrattuna.

Lupa- ja valvontavirasto voi vaatia oikeaksi todistettua jäljennöstä Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua koulutuksen osalta vain, jos on perusteltua epäillä jäljennöksen aitoutta eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Jos hakija on suorittanut koulutuksensa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa ja asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

Terveystietojärjestelmän ammattihenkilö on velvollinen ilmoittamaan *Lupa- ja valvontavirastolle* väestötietojärjestelmän mukaisen henkilötunnuksensa heti sen saatuaan

Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa edellä esitetystä asiakirjavaatimuksista, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö ja jos hakijan kansalaisuus, henkilöllisyys ja koulutus ovat luotettavasti selvitettävissä muulla tavalla. Erityisistä syistä *Lupa- ja valvontavirasto* voi myös muissa tilanteissa poiketa edellä esitetystä asiakirjavaatimuksista.

14 b §

Hakemuksen käsittely eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 6, 7 ja 8 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11 §:n 4

Voimassa oleva laki

§:n 1 momentissa, 11 §:n 5 momentissa ja 12 §:ssä tarkoitetulle hakijalle tämän toimittamien asiakirjojen vastaanottamisesta sekä mahdollisesti puuttuvista asiakirjoista kuukauden kuluessa asiakirjojen vastaanottamisesta. Edellä tarkoitettuun hakemukseen on annettava päätös viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta. Silloin, kun hakemuksen käsittelyyn sovelletaan unionin tunnustamissäännösten mukaista yleistä tunnustamisjärjestelmää, päätös hakemukseen on kuitenkin annettava viimeistään neljän kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta.

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tai hammaslääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:stä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat:

Hakija ei voi suorittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai ammatillista harjoittelua ennen kuin lupa- ja valvontavirasto on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

Jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista, mikäli hakijan henkilöllisyys, kansalaisuus ja koulutus ovat luotettavasti osoitettavissa muulla tavoin. Erityisistä syistä Sosiaali- ja terveysalan lupa-

Ehdotus

momentissa *tarkoitettulle* ja 12 §:n *nojalla ammattipätevyyden tunnustamista hakevalle* hakijalle tämän toimittamien asiakirjojen vastaanottamisesta sekä mahdollisesti puuttuvista asiakirjoista kuukauden kuluessa asiakirjojen vastaanottamisesta. Edellä tarkoitettuun hakemukseen on annettava päätös viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta. Jos hakemuksen käsittelyyn sovelletaan unionin tunnustamissäännösten mukaista yleistä tunnustamisjärjestelmää, päätös hakemukseen on kuitenkin annettava viimeistään neljän kuukauden kuluttua kaikkien vaadittavien asiakirjojen vastaanottamisesta.

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tai hammaslääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:ssä säädetystä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat

Hakija ei voi suorittaa *Lupa- ja valvontaviraston* määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai ammatillista harjoittelua ennen kuin *Lupa- ja valvontavirasto* on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

Jos hakija on kansainvälistä suojelua saava henkilö, *Lupa- ja valvontavirasto* voi poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista, jos hakijan henkilöllisyys, kansalaisuus ja koulutus ovat luotettavasti osoitettavissa muulla tavoin. Erityisistä syistä *Lupa- ja valvontavirasto* voi myös muissa tilanteissa

Voimassa oleva laki

ja valvontavirasto voi myös muissa tilanteissa poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista.

Ehdotus

poiketa edellä esitetyistä asiakirjavaatimuksista.

19 §

Määräysten noudattaminen ja tietojen antaminen

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen ammattitoiminnassaan noudattamaan, mitä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto säännösten tai määräysten nojalla määrää.

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset ilmoitukset, selitykset ja selvitykset.

20 §

Ilmoitusvelvollisuus

Terveystieteiden ammattihenkilön velvollisuudesta tehdä aluehallintovirastolle ilmoitus itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisesta säädetään yksityisestä terveystieteidenhuollosta annetussa laissa (152/1990).

22 a §

Yksilöintitunnus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto antaa lääkäri- ja hammaslääkärille, valtioneuvoston asetuksessa säädetty opinnot suorittaneelle lääketieteen tai hammaslääketieteen opiskelijalle sekä lääkkeen määräämiseen oikeutetulle sairaanhoitajalle, suuhygienistille ja optikolle yksilöintitunnuksen, jota tämän tulee käyttää laatiessaan lääkemääräyksiä.

19 §

Määräysten noudattaminen ja tietojen antaminen

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen ammattitoiminnassaan noudattamaan, mitä Lupa- ja valvontavirasto säännösten tai määräysten nojalla määrää.

Terveystieteiden ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset ilmoitukset, selitykset ja selvitykset.

20 §

Oikeus tuottaa palveluja

Terveystieteiden ammattihenkilön oikeudesta tuottaa terveystieteidenhuollon palveluja säädetään sosiaali- ja terveystieteidenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023).

22 a §

Yksilöintitunnus

Lupa- ja valvontavirasto antaa lääkäri- ja hammaslääkärille, tämän lain nojalla säädetty opinnot suorittaneelle lääketieteen tai hammaslääketieteen opiskelijalle sekä lääkkeen määräämiseen oikeutetulle sairaanhoitajalle, suuhygienistille ja optikolle yksilöintitunnuksen, jota tämän tulee käyttää laatiessaan lääkemääräyksiä.

Voimassa oleva laki

23 b §

Rajattu lääkkeenmääräminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettusta lisäkoulutuksesta ja tarvittaessa rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä käytännön kokemuksesta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmääräminen voi koskea. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa 3 momentissa tarkoitettun kirjallisen määräyksen kaavan.

23 e §

Lääkkeenmääräämisen ilmoittaminen

Edellä 23 b §:n 2 momentissa ja 23 c §:n 3 momentissa tarkoitettun määräyksen antajan tulee toimittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle jäljennös rajattua ja määräaikaista lääkkeenmääräämistä koskevasta kirjallisesta määräyksestä ja määräykseen tehdyistä muutoksista sekä tieto lääkkeenmääräämisen päättymisestä.

24 §

Ohjaus ja valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa toimialueellaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja

Ehdotus

23 b §

Rajattu lääkkeenmääräminen

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettusta lisäkoulutuksesta ja tarvittaessa rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä käytännön kokemuksesta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkemmat säännökset *rajatussa lääkkeiden määräämisessä noudatettavista toimintatavoista ja menettelyistä sekä* lääkkeistä ja tautitiloista, joita rajattu lääkkeenmääräminen voi koskea. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa 3 momentissa tarkoitettun kirjallisen määräyksen kaavan.

23 e §

Lääkkeenmääräämisen ilmoittaminen

Edellä 23 b §:n 2 momentissa ja 23 c §:n 3 momentissa tarkoitettun määräyksen antajan tulee toimittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* jäljennös rajattua ja määräaikaista lääkkeenmääräämistä koskevasta kirjallisesta määräyksestä ja määräykseen tehdyistä muutoksista sekä tieto lääkkeenmääräämisen päättymisestä.

24 §

Ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Voimassa oleva laki

ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjauksessa ja valvonnassa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käsittelee terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat erityisesti silloin, kun kysymyksessä on:

1)periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen asia;

2)epäily hoitovirheestä, joka on johtanut kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen;

3)oikeuslääkärin tekemään kuolemansyyn selvittämiseen liittyvä asia;

4)asia, joka saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä; taikka

5)asia, jota aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot valvovat elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja hammasamalgaamin käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista 2 ja 3 momentissa säädetyn työnjaon mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

(kumotaan)

Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto valvoo elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja hammasamalgaamin käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista.

(kumotaan)

Lupa- ja valvontavirastossa on terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (530/2025) 15 §:ssä.

24 a §

*Terveydenhuollon ammattihenkilöiden
keskusrekisteri*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää terveydenhuollon

24 a §

*Terveydenhuollon ammattihenkilöiden
keskusrekisteri*

Lupa- ja valvontavirasto pitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden

Voimassa oleva laki

ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (669/2008) mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. *Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, rekisterinpitoon sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).*

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

2) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston ratkaisu, jossa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnassa on todettu virheellisyttä, laiminlyöntejä tai moitittavuutta, sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- ja vankeusrangaistuksesta, viraltapanosta tai virantoimituksesta pidättämisestä;

6) sellaisen laillistettavaan terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön nimi, väestötietojärjestelmän mukainen henkilötunnus ja kotiosoite, johon Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto on kohdistanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kurinpitotoimenpiteen tai turvaamistoimenpiteen sekä tiedot edellä tarkoitetuista valvontatoimenpiteistä.

24 b §

Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aluehallintovirastolle sen laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi sekä EU- ja ETA-valtion viranomaiselle terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan myöntämiseksi ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on

Ehdotus

keskusrekisteriä *Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen* valvontatehtävien hoitamiseksi.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

2) *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaisu, jossa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnassa on todettu virheellisyttä, laiminlyöntejä tai moitittavuutta, sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- ja vankeusrangaistuksesta, viraltapanosta tai virantoimituksesta pidättämisestä;

6) sellaisen laillistettavaan terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön nimi, väestötietojärjestelmän mukainen henkilötunnus ja kotiosoite, johon *Lupa- ja valvontavirasto* on kohdistanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kurinpitotoimenpiteen tai turvaamistoimenpiteen sekä tiedot edellä tarkoitetuista valvontatoimenpiteistä;

24 b §

Tietojen antaminen terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja EU- ja ETA-valtion viranomaiselle terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan myöntämiseksi ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. *Lupa- ja valvontaviraston* on salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 4 momentissa tarkoitettuja tietoja sosiaali- ja

Voimassa oleva laki

salassapitosäännösten estämättä annettava 24 a §:n 4 momentissa tarkoitettuja tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle valmiuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa kopioina tai sähköisessä muodossa keskusrekisteristä rekisteröidyn nimi- ja yhteystietoja, rekisteröintinumeron sekä tietoja voimassa olevasta ammatinharjoittamisoikeudesta ja -luvasta sekä koulutuksesta rekisteröidyn ammattiin liittyvän informaation lähettämistä varten.

Siitä poiketen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston ratkaisuksista sekä ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta ja virantoimituksesta pidättämisestä saa antaa vain tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten taikka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi taikka terveydenhuoltoon liittyvää toimintaa varten terveydenhuollon toimintayksikölle, apteekille sekä terveydenhuollon alalla toimivalle yhteisölle, jollei kysymys ole yksittäistä rekisteröityä koskevasta tiedoista. Siitä poiketen, mitä mainitussa laissa säädetään, tieto tämän lain 22 a §:ssä tarkoitettua yksilöintitunnuksesta saadaan antaa vain viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi, apteekille sekä tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten.

Tietojen antamisesta perittävistä maksuista säädetään erikseen. Edellä 1 momentissa

Ehdotus

terveysministeriölle valmiuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa kopioina tai sähköisessä muodossa keskusrekisteristä rekisteröidyn nimi- ja yhteystietoja, rekisteröintinumeron sekä tietoja voimassa olevasta ammatinharjoittamisoikeudesta ja -luvasta sekä koulutuksesta rekisteröidyn ammattiin liittyvän informaation lähettämistä varten.

Siitä poiketen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tämän lain 24 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja *Lupa- ja valvontaviraston ratkaisusta* sekä ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta ja virantoimituksesta pidättämisestä saa antaa vain tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten taikka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi taikka terveydenhuoltoon liittyvää toimintaa varten terveydenhuollon toimintayksikölle, apteekille sekä terveydenhuollon alalla toimivalle yhteisölle, jollei kysymys ole yksittäistä rekisteröityä koskevasta tiedoista. Siitä poiketen, mitä mainitussa laissa säädetään, tieto tämän lain 22 a §:ssä tarkoitettua yksilöintitunnuksesta saadaan antaa vain viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi, apteekille sekä tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen selvitystyötä varten.

Tietojen antamisesta perittävistä maksuista säädetään erikseen. Edellä 1 momentissa

Voimassa oleva laki

tarkoitettu tiedon antaminen on maksutonta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö saa maksutta pyynnöstään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin perustuvan tietopalvelun lukuun ottamatta osuutta, jonka Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto hankkii ulkopuoliselta palvelujen tuottajalta.

24 c §

Julkinen tietopalvelu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon terveydenhuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*). Lisäksi julkinen tietopalvelu voi sisältää tiedon laillistetun ammattihenkilön tehtävässä toimimaan oikeutetun lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijan nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja opintojen aloittamisajankohdasta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee poistaa terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon terveydenhuollon ammattihenkilön kuolemasta tai kun terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu, ammatinharjoittamislupa on peruutettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

25 §

Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön,

Ehdotus

tarkoitettu tiedon antaminen on maksutonta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö saa maksutta pyynnöstään *Lupa- ja valvontaviraston* terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin perustuvan tietopalvelun lukuun ottamatta osuutta, jonka *Lupa- ja valvontavirasto* hankkii ulkopuoliselta palvelujen tuottajalta.

24 c §

Julkinen tietopalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon terveydenhuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*). Lisäksi julkinen tietopalvelu voi sisältää tiedon laillistetun ammattihenkilön tehtävässä toimimaan oikeutetun lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijan nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja opintojen aloittamisajankohdasta.

Lupa- ja valvontaviraston tulee poistaa terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon terveydenhuollon ammattihenkilön kuolemasta tai kun terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu, ammatinharjoittamislupa on peruutettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

25 §

Ammattitoiminnan asianmukaisuuden selvittäminen

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön,

Voimassa oleva laki

heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn takia kykenemätön toimimaan ammatissaan, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (*ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen*). Ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämisestä aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (*ammattitaidon selvittäminen*). Ammatitaidon selvittämisestä syntyneet kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei suostu 1 tai 2 momentissa säädettyyn selvittämiseen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattioikeutta hakeva henkilö on 1 momentissa mainituista syistä kykenemätön toimimaan asianomaisessa ammatissa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää hakijalta ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämistä lääkärintarkastuksen tai sairaalatutkimuksen avulla.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakevan henkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää hakijalta ammatitaidon selvittämistä työkokeilun, työnäytteen tai kuulustelun avulla.

Ehdotus

heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn takia kykenemätön toimimaan ammatissaan, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (*ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen*). Ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämisestä aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (*ammattitaidon selvittäminen*). Ammatitaidon selvittämisestä syntyneet kustannukset korvataan valtion varoista.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei suostu 1 tai 2 momentissa säädettyyn selvittämiseen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattioikeutta hakeva henkilö on 1 momentissa *tarkoitetuista* syistä kykenemätön toimimaan asianomaisessa ammatissa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi edellyttää hakijalta ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittämistä lääkärintarkastuksen tai sairaalatutkimuksen avulla.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakevan henkilön ammatinharjoittamistaidossa tai ammatitiedoissa on puutteita, *Lupa- ja valvontavirasto* voi edellyttää hakijalta ammatitaidon selvittämistä työkokeilun, työnäytteen tai kuulustelun avulla.

Voimassa oleva laki

Jos terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakeva ei suostu 4 tai 5 momentissa säädettyyn selvittämiseen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi hylätä hakemuksen. Ammattioikeutta hakevan henkilön ammatillisen toimintakyvyn, terveydentilan tai ammattitaidon selvittämisestä syntyneitä kuluja ei korvata valtion varoista.

26 §

Seuraamukset virheellisestä toiminnasta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen terveydenhuollon ammattihenkilölle virheellisestä toiminnasta, jos terveydenhuollon ammattihenkilö:

1) laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a taikka 19–21 §:ssä säädetyn velvollisuuden taikka lääkäri tai hammaslääkäri laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a taikka 19–23 §:ssä säädetyn velvollisuuden;

2) suorittaa sellaisia tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä riittämättömänä tai hänen toimintamahdollisuuksiaan rajoitettuina; tai

3) toimii muutoin virheellisesti tai moitittavasti.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa mainituissa tapauksissa:

1) antaa hänelle tarkempia määräyksiä ja ohjeita ammattitoimintaa varten;

2) rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määräajaksi tai toistaiseksi;

3) poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi tai toistaiseksi;

4) kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *valtioneuvoston asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä määräajaksi tai toistaiseksi; taikka

5) peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat,

Ehdotus

Jos terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeutta hakeva ei suostu 4 tai 5 momentissa säädettyyn selvittämiseen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hylätä hakemuksen. Ammattioikeutta hakevan henkilön ammatillisen toimintakyvyn, terveydentilan tai ammattitaidon selvittämisestä syntyneitä kuluja ei korvata valtion varoista.

26 §

Seuraamukset virheellisestä toiminnasta

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen terveydenhuollon ammattihenkilölle virheellisestä toiminnasta, jos terveydenhuollon ammattihenkilö:

1) laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a tai 19–21 §:ssä säädetyn velvollisuuden taikka lääkäri tai hammaslääkäri laiminlyö 15, 15 a, 16–18, 18 a, 19–22 tai 23 §:ssä säädetyn velvollisuuden;

2) suorittaa sellaisia tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä riittämättömänä tai hänen toimintamahdollisuuksiaan rajoitettuina; tai

3) toimii muutoin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla virheellisesti tai moitittavasti.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

1) antaa hänelle tarkempia määräyksiä ja ohjeita ammattitoimintaa varten;

2) rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määräajaksi tai toistaiseksi;

3) poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi tai toistaiseksi;

4) kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä määräajaksi tai toistaiseksi; taikka

5) peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden.

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos asia ei anna aiheutta 2 momentissa tai 33 §:ssä mainittuun

Voimassa oleva laki

jos asia ei anna aiheutta 2 momentissa tai jäljempänä 33 §:ssä mainittuun toimenpiteeseen, antaa terveydenhuollon ammattihenkilölle huomautuksen tai kiinnittää hänen huomiotaan asianmukaiseen ammattitoimintaan. Tässä momentissa tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

27 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan, ja tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman ja jos rikokseen liittyvistä asianhaaroista on havaittavissa, ettei hän ole sen luottamuksen arvoinen, jota hänen tulee nauttia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi laillistetulta ammattihenkilöltä poistaa määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti ammatinharjoittamisoikeuden tai luvan saaneelta ammattihenkilöltä peruuttaa ammatinharjoittamisluvan määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä määräajaksi tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti käyttämästä *asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinimikettä.

Jo ennen kuin tuomioistuimen päätös, jolla terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen taikka viralta pantavaksi tai virantoimituksesta erotettavaksi, on saanut lainvoiman, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä

Ehdotus

toimenpiteeseen, antaa terveydenhuollon ammattihenkilölle huomautuksen tai kiinnittää hänen huomiotaan asianmukaiseen ammattitoimintaan. Tässä momentissa tarkoitettuun *Lupa- ja valvontaviraston* antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

27 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan, ja tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman ja jos rikokseen liittyvistä asianhaaroista on havaittavissa, ettei hän ole sen luottamuksen arvoinen, jota hänen tulee nauttia, *Lupa- ja valvontavirasto* voi laillistetulta ammattihenkilöltä poistaa määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti ammatinharjoittamisoikeuden tai luvan saaneelta ammattihenkilöltä peruuttaa ammatinharjoittamisluvan määräajaksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä määräajaksi tai jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, lopullisesti käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammatinimikettä

Jo ennen kuin tuomioistuimen päätös, jolla terveydenhuollon ammattihenkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen taikka viralta pantavaksi tai virantoimituksesta erotettavaksi, on saanut lainvoiman, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammatinimikettä.

Voimassa oleva laki
asetuksella säädettyä terveydenhuollon
ammattihenkilön ammattinimikettä.

28 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka muulla tavoin perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan terveydenhuollon ammattihenkilönä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päättää 26 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

29 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 25–28 §:ssä tarkoitettuja asioita Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa väliaikaisesti kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai väliaikaisesti rajoittaa oikeutta harjoittaa ammattia taikka väliaikaisesti peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan tai väliaikaisesti kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

30 §

***Potilasasiakirjojen siirtäminen
terveyskeskukseen***

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyessään tässä laissa säädettyihin turvaamistoimenpiteisiin määrätä ammattiaan itsenäisesti harjoittaneen terveydenhuollon ammattihenkilön erityisestä syystä luovuttamaan potilasasiakirjat sen paikkakunnan terveyskeskukseen erillisarkistona hoidettavaksi, jossa tämä harjoittaa ammattiaan.

Ehdotus

28 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka muulla tavoin perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan terveydenhuollon ammattihenkilönä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi päättää 26 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

29 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 25–28 §:ssä tarkoitettuja asioita *Lupa- ja valvontavirasto* voi tarvittaessa väliaikaisesti kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai väliaikaisesti rajoittaa oikeutta harjoittaa ammattia taikka väliaikaisesti peruuttaa luvan saaneen ammattihenkilön ammatinharjoittamisluvan tai väliaikaisesti kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä.

(kumotaan)

31 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta taikka poistaa sen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilön omasta pyynnöstä.

31 a §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilöltä, joka on saanut ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden Suomessa sen jälkeen, kun toinen EU- tai ETA-valtio on saman koulutuksen perusteella myöntänyt hänelle oikeuden, ja joka on menettänyt oikeutensa tai sitä on rajoitettu kyseisessä toisessa EU- tai ETA-valtiossa.

32 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

31 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi terveydenhuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta taikka poistaa sen. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilön omasta pyynnöstä.

31 a §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto voi poistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilöltä, joka on saanut ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden Suomessa sen jälkeen, kun toinen EU- tai ETA-valtio on saman koulutuksen perusteella myöntänyt hänelle oikeuden, ja joka on menettänyt oikeutensa tai sitä on rajoitettu kyseisessä toisessa EU- tai ETA-valtiossa.

32 §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

Voimassa oleva laki

Kun terveydenhuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määräajaksi tai toistaiseksi taikka sitä on rajoitettu tai se on kielletty, kun hänen ammatinharjoittamislupansa on peruutettu taikka kun häntä on kielletty käyttämästä *asetuksella säädettyä* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä, terveydenhuollon ammattihenkilö voi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta uudelleen hakea ammatinharjoittamisoikeuden palauttamista tai sen rajoituksen poistamista, ammatinharjoittamisluvan palauttamista taikka *asetuksella säädetyn* terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttamista sitten, kun ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen, ammatinharjoittamisluvan peruuttamisen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut.

33 §

Kirjallinen varoitus

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ammattitoiminnassaan on menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka syylistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin eikä virheellisyys tai laiminlyönti ole sen laatuista, että häntä olisi syytettävä tuomioistuimessa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

37 §

Ammatinharjoittamisoikeutta tai ammattinimikkeen käyttöoikeutta koskevan hakemuksen hylkääminen

Jos hakija täyttää 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 6–8 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11 tai 12 §:ssä säädetty vaatimukset, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi hylätä hakemuksen vain sellaisella

Ehdotus

Kun terveydenhuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määräajaksi tai toistaiseksi taikka sitä on rajoitettu tai se on kielletty, kun hänen ammatinharjoittamislupansa on peruutettu taikka kun häntä on kielletty käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä, terveydenhuollon ammattihenkilö voi *Lupa- ja valvontavirastolta* uudelleen hakea ammatinharjoittamisoikeuden palauttamista tai sen rajoituksen poistamista, ammatinharjoittamisluvan palauttamista taikka *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttamista, *jos* ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen, ammatinharjoittamisluvan peruuttamisen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut.

33 §

Kirjallinen varoitus

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ammattitoiminnassaan on menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka syylistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin eikä virheellisyys tai laiminlyönti ole sen laatuista, että häntä olisi syytettävä tuomioistuimessa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

37 §

Ammatinharjoittamisoikeutta tai ammattinimikkeen käyttöoikeutta koskevan hakemuksen hylkääminen

Jos hakija täyttää 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 6, 7 tai 8 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11 tai 12 §:ssä säädetty vaatimukset, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hylätä hakemuksen vain sellaisella perusteella, jolla laillistetun

Voimassa oleva laki

perusteella, jolla laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta voidaan rajoittaa tai se voidaan poistaa taikka jolla nimikesuojattua ammattihenkilöä voidaan kieltää käyttämästä valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

38 §

Kuuleminen

Ennen 25–28 §:ssä tarkoitetun asian lopullista ratkaisemista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on varattava terveydenhuollon ammattihenkilölle tilaisuus antaa selitys asiassa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista kuulla asiantuntijoita.

39 §

Muutoksenhaku

Muuhun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ei ole antanut päätöstä 14 b §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan

Ehdotus

ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta voidaan rajoittaa tai se voidaan poistaa taikka jolla nimikesuojattua ammattihenkilöä voidaan kieltää käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikettä.

38 §

Kuuleminen

Ennen 25–28 §:ssä tarkoitetun asian lopullista ratkaisemista *Lupa- ja valvontaviraston* on varattava terveydenhuollon ammattihenkilölle tilaisuus antaa selitys asiassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista kuulla asiantuntijoita.

39 §

Muutoksenhaku

Muuhun *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksesta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* ei ole antanut päätöstä 14 b §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Voimassa oleva laki

muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Ehdotus

40 §

Tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja aluehallintovirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, huoltotoimintaa tai sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta yhteisöltä tai laitokselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

40 a §

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoita sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneita koskevien tietojen ilmoittaminen

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tiedot tässä laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty opinnot suorittaneiden lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoiden nimistä, henkilötunnuksista, opintojen aloittamisajankohdista ja suoritetuista opinnoista. Lääketieteen opiskelijoiden osalta tiedot tulee ilmoittaa erikseen neljään ensimmäiseen opintovuoteen ja erikseen viiteen ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot suorittaneista opiskelijoista.

Lääketieteen koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tiedot tässä laissa ja sen nojalla annetussa

40 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, huoltotoimintaa tai sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta yhteisöltä tai laitokselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

40 a §

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoita sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneita koskevien tietojen ilmoittaminen

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* tiedot tämän lain nojalla säädetty opinnot suorittaneiden lääketieteen, hammaslääketieteen ja farmasian opiskelijoiden nimistä, henkilötunnuksista, opintojen aloittamisajankohdista ja suoritetuista opinnoista. Lääketieteen opiskelijoiden osalta tiedot tulee ilmoittaa erikseen neljään ensimmäiseen opintovuoteen ja erikseen viiteen ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot suorittaneista opiskelijoista.

Lääketieteen koulutusta antavien yliopistojen tulee ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* tiedot yleislääketieteen

Voimassa oleva laki

valtioneuvoston asetuksessa säädetyn yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneiden lääkäreiden nimestä ja henkilötunnuksesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto merkitsee 24 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua yleislääketieteen erityiskoulutuksen tai sitä vastaavan koulutuksen suorittaneen lääkärin ilmoituksen perusteella. Ilmoituksen on sisällettävä tieto yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneen lääkärin nimestä, henkilötunnuksesta ja suoritetuista opinnoista.

40 b §

Tuomioistuimen ratkaisua koskeva ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt terveydenhuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon terveydenhuollon ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnassaan.

40 c §

Hälytysmekanismi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava muiden EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, poistamisesta, luvan peruuttamisesta, ammatinharjoittamisen kieltämisestä taikka ammatinimikkeen käytön kieltämisestä sekä siitä, että tuomioistuin on todennut mainitun henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee tehdä ilmoitus komission ylläpitämässä sähköisessä

Ehdotus

erityiskoulutuksen suorittaneiden lääkäreiden nimestä ja henkilötunnuksesta.

Lupa- ja valvontavirasto merkitsee 24 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua yleislääketieteen erityiskoulutuksen tai sitä vastaavan koulutuksen suorittaneen lääkärin ilmoituksen perusteella. Ilmoituksen on sisällettävä tieto yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneen lääkärin nimestä, henkilötunnuksesta ja suoritetuista opinnoista.

40 b §

Tuomioistuimen ratkaisua koskeva ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää *Lupa- ja valvontavirastolle* jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt terveydenhuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon terveydenhuollon ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnassaan.

40 c §

Hälytysmekanismi

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava muiden EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, poistamisesta, luvan peruuttamisesta, ammatinharjoittamisen kieltämisestä taikka ammatinimikkeen käytön kieltämisestä sekä siitä, että tuomioistuin on todennut mainitun henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee tehdä ilmoitus komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä (*IMI-järjestelmä*) lähetettävällä hälytyksellä kolmen

Voimassa oleva laki

tietojenvaihtojärjestelmässä (*IMI-järjestelmä*) lähetettävällä hälytyksellä kolmen vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomioistuimen tuomion antamisesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai oikeuden poiston ilmoitettua kestoja koskevista muutoksista. Lisäksi sen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun kiellon tai rajoituksen voimassaolo on lakannut.

40 d §

Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

42 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta, peruutetusta tai palautetusta ammatinharjoittamisluvasta taikka asetuksella säädetyn terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on viipymättä kuulutettava virallisessa lehdessä.

Ehdotus

vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomioistuimen tuomion antamisesta.

Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai oikeuden poiston ilmoitettua kestoja koskevista muutoksista. Lisäksi sen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun kiellon tai rajoituksen voimassaolo on lakannut.

40 d §

Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

42 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta, peruutetusta tai palautetusta ammatinharjoittamisluvasta taikka *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta *Lupa- ja valvontaviraston* on viipymättä kuulutettava virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 . .

2.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 15 §:n 3 momentti, sekä *muutetaan* 6–8 ja 10 §, 11 §:n 1–3 momentti, 15 §:n 2 ja 4 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 ja 4 kohta, 17 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 20–29 § sekä 30 §:n 2 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 925/2017, 16 §:n 2 momentin 4 kohta laissa 740/2024 ja 27 § sekä 30 §:n 2 ja 4 momentti laissa 597/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen antaminen valvontaviranomaisille

*Tietojen antaminen **valvontaviranomaiselle***

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston pyytämät, niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston pyytämät, sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

7 §

7 §

Oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä.

8 §

Oikeus harjoittaa sosionomin, geronomin ja kuntoutuksen ohjaajan ammattia Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa geronomin ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa kuntoutuksen ohjaajan ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

10 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa koulutuksen saanut EU- tai ETA-valtion kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) mukaisesti oikeuden harjoittaa Suomessa tämän lain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

8 §

Oikeus harjoittaa sosionomin, geronomin ja kuntoutuksen ohjaajan ammattia Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa geronomin ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa kuntoutuksen ohjaajan ammattia henkilölle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa.

10 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa koulutuksen saanut EU- tai ETA-valtion kansalainen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) mukaisesti oikeuden harjoittaa Suomessa tämän lain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain mukaisesti oikeuden käyttää Suomessa valtioneuvoston asetuksella säädettyä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen siten kuin siitä on säädetty ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa.

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain mukaisesti oikeuden käyttää Suomessa nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin, tai muu asiakirja, joka osoittaa hakijan valmiuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa niiden määttämisestä säädetään.

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa suoritettun koulutuksen perusteella myönnetty tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä henkilölle, jolle on Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa

talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa suoritettua koulutuksen perusteella myönnettyä tutkintotodistusta tai muuta asiakirjaa, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta sekä hakijalle asetettavista muista pätevyysvaatimuksista.

suoritettua koulutuksen perusteella myönnettyä tutkintotodistusta tai muuta asiakirjaa, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseiseen ammattiin.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta sekä hakijalle asetettavista muista pätevyysvaatimuksista.

15 §

Ohjaus ja valvonta

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa toimialueellaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoiminnan valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käsittelee sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat erityisesti silloin, kun kysymyksessä on:

1) periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen asia;

2) asia, joka saattaa edellyttää 20 §:n 2 momentissa tai 25 §:ssä tarkoitettujen turvaamistoimenpiteiden tai seuraamusten antamista;

3) asia, jota aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

15 §

Ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa.

(kumotaan)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (530/2025) 15 §:ssä.

16 §

*Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden
keskusrekisteri*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (669/2008) mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

3) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston sosiaalihuollon ammattihenkilölle tämän lain mukaisesti antama huomautus sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- tai vankeusrangaistuksesta tai viraltapanosta;

4) sellaisen laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön, tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivan henkilön tai muun tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön tehtävissä toimivan henkilön, jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on antanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kirjallisen varoituksen tai turvaamistoimenpiteen, nimi, henkilötunnus ja kotiosoite sekä tiedot edellä tarkoitetusta valvontatoimenpiteestä.

16 §

*Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden
keskusrekisteri*

Lupa- ja valvontavirasto pitää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

3) *Lupa- ja valvontaviraston* sosiaalihuollon ammattihenkilölle tämän lain mukaisesti antama huomautus sekä tiedot ammattitoiminnassa saadusta varoituksesta, sakko- tai vankeusrangaistuksesta tai viraltapanosta;

4) sellaisen laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön, tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivan henkilön tai muun tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön tehtävissä toimivan henkilön, jolle *Lupa- ja valvontavirasto* on antanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kirjallisen varoituksen tai turvaamistoimenpiteen, nimi, henkilötunnus ja kotiosoite sekä tiedot edellä tarkoitetusta valvontatoimenpiteestä.

17 §

Tietojen antaminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä annettava 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aluehallintovirastolle sen laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 16 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

18 §

Julkinen tietopalvelu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*).

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on poistettava sosiaalihuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön kuolemasta tai kun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

17 §

Tietojen antaminen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä

(kumotaan)

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* voi salassapitosäännösten estämättä antaa viranomaiselle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalle ja toimintayksikölle tietoja tämän lain 16 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta rikoksen seuraamuksesta työhön liittyvää soveltuvuusarviointia varten.

18 §

Julkinen tietopalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön nimestä, rekisteröintinumerosta, syntymävuodesta ja ammattihenkilön ammattipätevyydestä sekä ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta (*julkinen tietopalvelu*).

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava sosiaalihuollon ammattihenkilöä koskevat tiedot julkisesta tietopalvelusta välittömästi sen jälkeen, kun se on saanut tiedon sosiaalihuollon ammattihenkilön kuolemasta tai kun sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeus on poistettu tai ammatinimikkeen käyttö on kielletty.

19 §

*Ammattitoiminnan asianmukaisuuden
selvittäminen*

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemätön toimimaan ammatissaan, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen).

Jos on perusteltua aihetta olettaa, että sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidoissa tai ammattitiedoissa on puutteita, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (ammattitaidon selvittäminen).

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö ei suostu 1 tai 2 momentissa säädettyyn selvittämiseen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä valtioneuvoston asetuksella säädettyä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

20 §

Seuraamukset virheellisestä menettelystä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen sosiaalihuollon ammattihenkilön virheellisestä toiminnasta, jos sosiaalihuollon ammattihenkilö:

1) laiminlyö 4–6 §:ssä säädetyn velvollisuuden;

19 §

*Ammattitoiminnan asianmukaisuuden
selvittäminen*

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemätön toimimaan ammatissaan, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön lääkärintarkastukseen tai sairaalatutkimuksiin (ammattillisen toimintakyvyn ja terveydentilan selvittäminen).

Jos on perusteltua aihetta olettaa, että sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamistaidoissa tai ammattitiedoissa on puutteita, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattitaitojen tai -tietojen tutkimiseksi työkokeiluun, työnäytteeseen tai kuulusteluun (ammattitaidon selvittäminen).

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö ei suostu ammatillisen toimintakyvyn ja terveydentilan tai ammattitaidon selvittämiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattiaan taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

20 §

Seuraamukset virheellisestä menettelystä

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa seuraamuksen sosiaalihuollon ammattihenkilön virheellisestä toiminnasta, jos sosiaalihuollon ammattihenkilö:

1) laiminlyö 4–6 §:ssä säädetyn velvollisuuden;

2) suorittaa tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä selvästi riittämättöminä;

3) toimii ammattitoiminnassaan muuten olennaisesti virheellisesti.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

1) antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle tarkempia määräyksiä ammattitoimintaa varten;

2) rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määrääjäksi tai toistaiseksi taikka poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määrääjäksi tai toistaiseksi;

3) kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *valtioneuvoston asetuksella säädettyä* sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinimikettä määrääjäksi tai toistaiseksi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aiheutta 2 momentissa tai *jäljempänä* 25 §:ssä mainittuun toimenpiteeseen, kiinnittää sosiaalihuollon ammattihenkilön huomiota asianmukaiseen ammattitoimintaan tai kehottaa häntä korjaamaan todetun puutteen tai epäkohdan taikka antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle huomautuksen vastaisen varalle. Tässä momentissa tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen tai huomion kiinnittämiseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, vain mikäli ammattihenkilön virheellinen toiminta tai tehtävien laiminlyönti ovat luonteeltaan vakavia eivätkä ammattihenkilölle annetut lievemmat seuraamukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

2) suorittaa tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä selvästi riittämättöminä;

3) toimii ammattitoiminnassaan muuten *kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla* olennaisesti virheellisesti.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

1) antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle tarkempia määräyksiä ammattitoimintaa varten;

2) rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta määrääjäksi tai toistaiseksi taikka poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määrääjäksi tai toistaiseksi;

3) kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä *nimikesuojatun* ammattihenkilön ammatinimikettä määrääjäksi tai toistaiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos asia ei anna aiheutta 2 momentissa tai 25 §:ssä *tarkoitettuun* toimenpiteeseen, kiinnittää sosiaalihuollon ammattihenkilön huomiota asianmukaiseen ammattitoimintaan tai kehottaa häntä korjaamaan todetun puutteen tai epäkohdan taikka antaa sosiaalihuollon ammattihenkilölle huomautuksen vastaisen varalle. Tässä momentissa tarkoitettuun *Lupa- ja valvontaviraston* antamaan huomautukseen tai huomion kiinnittämiseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, *jos* ammattihenkilön virheellinen toiminta tai tehtävien laiminlyönti ovat luonteeltaan vakavia eivätkä ammattihenkilölle annetut lievemmat seuraamukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

21 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatissa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päättää 20 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

22 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan ja rikoksesta ilmenevien seikkojen perusteella voidaan epäillä, että ammattitoiminnan jatkaminen vaarantaisi asiakasturvallisuutta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen toistaiseksi taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä toistaiseksi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jos edellä tarkoitetusta rikoksesta ilmenevät seikat ja siihen liittyvät olosuhteet ovat erittäin raskauttavat, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden pysyvästi tai kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä pysyvästi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

23 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 19–22 §:ssä tarkoitettuja asioita Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja

21 §

Kykenemättömyys toimia ammatissa

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on sairauden, päihteiden väärinkäytön, heikentyneen toimintakyvyn tai muun vastaavan syyn perusteella taikka perustellusti todetun ammattitaidottomuuden vuoksi kykenemätön toimimaan sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatissa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi päättää 20 §:ssä säädetystä toimenpiteestä.

22 §

Ammattitoiminnassa tehty rikos

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka hän on tehnyt ammattitoiminnassaan ja rikoksesta ilmenevien seikkojen perusteella voidaan epäillä, että ammattitoiminnan jatkaminen vaarantaisi asiakasturvallisuutta, *Lupa- ja valvontavirasto* voi rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen toistaiseksi taikka kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä toistaiseksi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Jos edellä tarkoitetusta rikoksesta ilmenevät seikat ja siihen liittyvät olosuhteet ovat erittäin raskauttavat, *Lupa- ja valvontavirasto* voi poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden pysyvästi tai kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä pysyvästi käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

23 §

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet

Käsitellessään 19–22 §:ssä tarkoitettuja asioita *Lupa- ja valvontavirasto* voi

Voimassa oleva laki

valvontavirasto voi asiakasturvallisuuden niin vaatiessa väliaikaisesti rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai kieltää väliaikaisesti nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

24 §

Ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai poistaminen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi sosiaalihuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön omasta pyynnöstä oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä.

25 §

Kirjallinen varoitus

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on ammattitoiminnassaan menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä taikka syyllistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

26 §

Ammatinharjoittamisoikeuden taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määräajaksi tai toistaiseksi taikka sitä on

Ehdotus

asiakasturvallisuuden niin vaatiessa väliaikaisesti rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai kieltää laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia tai kieltää väliaikaisesti nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

24 §

Ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen tai poistaminen tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen ammattihenkilön omasta pyynnöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi sosiaalihuollon ammattihenkilön omasta pyynnöstä rajoittaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta tai poistaa sen. *Lupa- ja valvontavirasto* voi poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön omasta pyynnöstä oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä.

25 §

Kirjallinen varoitus

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilö on ammattitoiminnassaan menetellyt vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä taikka syyllistynyt tehtävässään muutoin virheellisyyteen tai laiminlyöntiin, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

26 §

Ammatinharjoittamisoikeuden taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden palauttaminen

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilöltä on poistettu ammatinharjoittamisoikeus määräajaksi tai toistaiseksi tai sitä on

rajoitettu taikka häntä on kielletty käyttämästä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on hakemuksesta palautettava ammatinharjoittamisoikeus, poistettava sen rajoitus tai palautettava ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen tai ammatinharjoittamisoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut. Hakijan tulee liittää hakemukseensa selvitys edellä tarkoitetun syyn lakkaamisesta

27 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja aluehallintovirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäätöjen estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköltä, Potilasvakuutuskeskukselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

28 §

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt sosiaalihuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon sosiaalihuollon ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnassaan.

rajoitettu taikka häntä on kielletty käyttämästä sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinimikettä, *Lupa- ja valvontaviraston* on hakemuksesta palautettava ammatinharjoittamisoikeus, poistettava sen rajoitus tai palautettava ammatinimikkeen käyttöoikeus, *jos* ammatinharjoittamisoikeuden poistamisen tai rajoituksen tai ammatinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisen aiheuttanut syy on lakannut. Hakijan tulee liittää hakemukseensa selvitys edellä tarkoitetun syyn lakkaamisesta.

27 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäätöjen estämättä maksutta saada valtion, kunnan, kuntayhtymän ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköltä, Potilasvakuutuskeskukselta sekä apteekilta tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

28 §

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen tulee viipymättä lähettää *Lupa- ja valvontavirastolle* jäljennös päätöksestään, jolla se on määrännyt sosiaalihuollon ammattihenkilölle sakko-, vankeus- tai muun rangaistuksen sellaisen rikoksen johdosta, johon sosiaalihuollon ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnassaan.

29 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta taikka sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on viipymättä kuulutettava Virallisessa lehdessä.

30 §

Muutoksenhaku

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ei ole antanut päätöstä 14 §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan *muutoin*, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

29 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Rajoitetusta, poistetusta, kielletystä tai palautetusta ammatinharjoittamisoikeudesta taikka sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuden kieltämisestä tai sen palauttamisesta *Lupa- ja valvontaviraston* on viipymättä kuulutettava Virallisessa lehdessä.

30 §

Muutoksenhaku

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa hakea oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään* oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* ei ole antanut päätöstä 14 §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava valitusviranomaiselle päätöksen antamisesta. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemiseen ja sen käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus

lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen
(1088/2010) 10 §:n 4 ja 5 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 4 momentti asetuksessa 1459/2016 ja 10 §:n 5 momentti
asetuksessa 992/2019,
seuraavasti:

10 §

Lääkkeen määrääminen

Lääkemääräyksen antaminen ja uudistaminen edellyttävät, että lääkkeen määrääjä on henkilökohtaisesti tutkinut potilaan edellisen vuoden aikana. Henkilökohtaista tutkimusta ei kuitenkaan tarvita, jos lääkäri tai hammaslääkäri voi potilasasiakirjojen tai muiden tietojen perusteella luotettavasti varmistua lääkehoidon tarpeesta.

Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja tai kätilö saa antaa ja uudistaa lääkemääräyksen vain vastaanotolla toteamansa lääkkeen tarpeen perusteella.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 ..